

klímop^{*}

Kwartaaltijdschrift van Natuur.koepel vzw
jaargang 26 nummer 4
oktober - november - december 2016

natuur.koepel
zuid-west-vlaanderen vzw

I N H O U D

4	OPSTAPJES		22	IN BEELD		40	UIT DE LITERATUUR
6	BELEID		•	<i>Herfst</i>		•	<i>Het verborgen leven van bomen</i>
•	<i>De slag rond de Leie - 1 jaar later</i>		25	VOGELWERKGROEP		42	UIT DE VERENIGINGEN
•	<i>5 topprioriteiten</i>		•	<i>Vogels in onze streek - herfst 2015</i>		•	<i>Natuurpunt Avelgem</i>
•	<i>Internationale handelsverdragen</i>		•	<i>De wonderlijke wespandief</i>		•	<i>Natuurpunt Waregem</i>
13	TRAGE WEGEN		29	TRAGE WEGEN		•	<i>Natuurpunt Zuvegem</i>
•	<i>Dag van de Trage Weg</i>		•	<i>Wandelen tussen Mortagne en Orveyt</i>		•	<i>Natuurpunt Gaverstreke</i>
14	MILIEU EN BEDRIJVEN		32	PLANTEN		•	<i>Natuurpunt Kortrijk</i>
•	<i>Urban Crops</i>		•	<i>Bos-, heide- en kalkgraslandvegetatie</i>		•	<i>JNM</i>
16	ONDERWEG		34	PADDENSTOELEN		•	<i>Natuurpunt De Vlasbek Velt</i>
•	<i>Onderweg in de stad</i>		•	<i>Bergelen</i>		56	ACTIVITEITENKALENDER
18	HET DNA VAN DE BRAMENPLUKKER		36	ZOOGDIEREN		59	COLOFON
•			•	<i>Prikkelend beestig buitenbeestje...</i>			
20	TERUGBLIK LEDENWERFCAMPAGNE		38	INSECTEN			
•	<i>'t Is weer voorbij... die mooie zomercampagne</i>		•	<i>Soortjes in de kijker</i>			

✧ Even voorstellen

// JAN DESMET //

Jan Desmet is als vrijwilliger een monument waard. Hij is al meer dan 30 jaar vrijwilliger bij Natuurpunt in dienst van het natuurbehoud. Als Kortrijkzaan zorgde hij ervoor dat De Kleiputten in Kortrijk natuurgebied werd en dat de wijk de Venning natuurvriendelijk werd ingericht en een mooie vlindertuin kreeg. Vandaag is hij één van de trekkers binnen afdeling

Kortrijk voor de aankoop van natuur in de Leiemeersen te Bissegem en de inrichting van het nieuwe groendomein Ghellinckpark, alweer in Bissegem. Maar ook het behoud van de kwaliteit van het mooie glooiende landschap ten zuiden van Kortrijk en van het waardevolle Bellegembos blijft hem wakker houden.

Jan is een van die mensen die lokaal werken maar het ruimere plaatje blijven zien: sensibiliseren rond klimaatopwarming en de noodzakelijke transitie van onze economie Het is nooit ver weg. Geen wonder dat Jan ook medeoprichter is van de Kortrijkse transitiewerkgroep en Repair werkgroep.

Als natuur en milieu je passies worden, dan weet je hoe belangrijk alle acties zijn – groot en klein. Jan wil zijn verantwoordelijkheid verder opnemen en zich blijven inzetten voor een duurzame wereld voor zijn kinderen en kleinkinderen. We wensen hem dan ook nog vele gezonde jaren van inzet toe! ■

Herfst, als in een caleidoscoop draait het kleurenpalet van felle hoofdkleuren over warme bruin-rode tinten om uiteindelijk weg te deemsteren in doffe grillige vormen.

Foto: Siegfried Desmet

Vanaf 2016 gebruikt Natuur:koepel afneembare etiketten. Zo kun je nog meer genieten van deze mooie coverfoto!

Beste Klimoplezers,

Ik wil eerst en vooral onze 900 nieuwe leden van Natuurpunt welkom heten!

Begin september heeft onze ledenwerfactie "Natuur van bie oes" reeds meer dan 900 nieuwe leden opgeleverd voor onze regio! Een fantastisch resultaat en heel veel dank aan alle vrijwilligers die hiervoor inspanningen deden.

We mikken voor het eind van dit jaar op 5.000 leden – en daarvoor rekenen we ook op jullie allemaal. Waarom zouden we allemaal niet eens onze familie, vrienden of burens aanspreken? Hoe meer leden, hoe meer impact, hoe meer natuur voor onze kinderen en kleinkinderen. Doe dus mee aan onze leden werven leden actie en maak meteen kans op een mooie prijs!

Ons mooie tijdschrift Klimop en het ruime aanbod aan activiteiten dat erin staat was overigens voor mensen een sterk argument om lid te worden van Natuurpunt. Onze Natuur.koepel vzw wil alle natuur- en milieuverenigingen uit de regio laten samenwerken om meer natuur en een beter milieu in Zuid-West-Vlaanderen te bekomen. Samen groter worden is ook sterker uit de hoek kunnen komen. We werken daarom ook zo positief mogelijk mee met allerlei instanties en overheden die deze doelstellingen onderschrijven.

Hoewel onze focus vooral ligt op onze eigen regio beseffen we zeer goed dat we geen eiland zijn. Heel bewust proberen we daarom ook te informeren en mee te werken aan de "grotere" thema's. Daarom is Natuur.koepel vzw ook lid van Klimaatcoalitie en kan je in ons tijdschrift zelfs info vinden over de transatlantische handelsverdragen die de Europese Unie wil afsluiten. TTIP en CETA lijken ver van ons bed, maar kunnen zeer nefast gevolgen hebben voor ons dagelijks leven. Ze dreigen de internationale milieuwetgeving waar decennia voor gevochten is terug naar af te sturen en dat allemaal in de naam van onbeperkte consumptie en winstbejag van multinationals en dit zonder een grondig maatschappelijk debat. Niet echt het toekomstbeeld dat we wensen voor onze kinderen...

Terug naar de Natuur van bie oes. Dit najaar loopt al de derde editie van onze actie "maak het groener", waarbij we inheems plantgoed promoten en verkopen in samenwerking met de gemeenten uit de regio en Stadlandschap Leie en Schelde. Hierbij willen we vooral mensen met een tuin aanspreken om die natuurvriendelijk in te richten, want de totale oppervlakte van alle privétuinen samen is meer dan alle natuurgebieden. Voor het overleven van heel wat bijensoorten, vlinders, insecten, vogels, kikkers, ... is deze actie dus superbelangrijk. Promoten jullie ze mee?

Op zondag 9 oktober wordt de nieuwe speelzone nabij het Preshoekbos in Marke geopend. Ook daar werken we met Natuurpunt mee. Tegelijk zullen we de aandacht vestigen bij de minister over de verdere realisatie van het Preshoekbos die dreigt stil te vallen.

En om te besluiten ons vervolgverhaal van het Leiedossier. We zijn alweer veel minder positief over de laatste evoluties, want daar komen nieuwe donkere wolken aan. De uitvoering van de infrastructuurwerken voor de Leieverbodiging dreigt een veel zwaardere impact te hebben op natuur en landschap en recreatie dan aanvankelijk was voorzien. Daar bovenop hebben een aantal gemeenten in de marge nog wat extra betonnen dromen langs de Leie... Het beloofde herstel van 500 ha natuur langs de rivier, waarvan de uitvoering zelfs nog moet starten, dreigt op die manier zelfs onvoldoende te worden om de nieuwe schade te compenseren. En dan zwijgen we nog over de schade uit het verleden die ook moet hersteld worden. Uiteraard gaan we hier verder voor knokken. We hebben recht op die natuur. En tegelijk geven we zelf het goeie voorbeeld: we hebben onlangs met Natuurpunt enkele waardevolle stukjes Leievallei kunnen aankopen in Bissegem en Lauwe. Hiermee zijn deze definitief beschermd voor de toekomst. Uiteraard zullen we jullie in een volgende Klimop hierover meer info geven.

Meteen het beste bewijs dat lid zijn van Natuurpunt de natuur vooruithelpt. Meer van dat! ■

KRISTINA NAEYAERT
VOORZITTER
NATUUR.KOEPEL VZW

LEDEN WERVEN LEDEN

Lid geworden?
Geef dit door via
www.natuurpunt.be/pagina/leden-werven-leden

Op vakantie in Schaarbeek

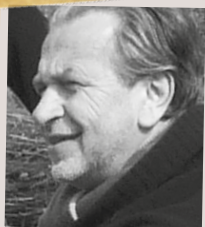
KATRIEN
VANDENBERGHE

De trein stopt in Schaarbeek. Het stationsgebouw met zijn vreemd bolvormig torendak en zijn immens hoefijzervormig raam doet ons denken aan Jules Verne. Het heeft iets sprookjesachtig. Op het pleintje vóór het station spelen kinderen in en rond de fontein. Kwebbelende ouders en grootouders houden een oogje in het zeil en genieten van het samenzijn. Links van het pleintje trekken prachtig bloeiende planten onze aandacht. Vlinders en insecten fladderen rond op zoek naar voedsel. De toon is gezet. We voelen ons hier thuis. Op weg naar onze vakantiebestemming langs brede lanen afgezoomd met bomen, valt het op hoe rustig het hier is. De bomen zijn aangeplant in vierkante vakken waarin de natuur rustig zijn gang kan gaan.. Allerhande planten hebben hier een plaatsje gevonden: kamille, leeuwentand, grote brandnetel, wilde peen, klaver, te veel om op te noemen. Sinds 1 april 2004 is er in het Brussels Gewest een algemeen verbod ingevoerd op het gebruik van pesticiden op publieke terreinen en dit werpt duidelijk zijn vruchten af.

Tijdens onze culturele uitstapjes met trein, tram of fiets geven we onze ogen de kost op zoek naar de natuur die spontaan een plekje zoekt in de stad. We durven er bijna ons hoofd op verwedden dat er geen enkele vierkante meter te vinden is waar geen plantje groeit. Wat opvalt zijn de vele "overhoekjes" die door niemand gebruikt worden en waar het "onkruid" welig tiert: distels, koningskaarsen, teunisbloemen, bramen, valeriaan en leverkruid. Tussen de voegen van huizen en bruggen, overal komt er een spontane plantengroei tot stand. Zelfs tussen de tramsporen groeien bloeiende planten. Bij het oversteken van de Van Praet brug vliegt er een blauwe reiger boven ons hoofd en vanop het terras in ons stadstuinje, ongeveer een halfuur vóór zonsondergang zingt de merel zijn avondlied. Dit alles in Brussel. Bijna niet te geloven. We spreken dan nog niet eens over de rand van Brussel met o.a. de groene wandeling, een lusvormig parcours van 60 km dat stadsparken, de half natuurlijke sites, natuurreservaten en bossen met elkaar verbindt.

Op vakantie in Schaarbeek. Een aanrader!

Catechese

CHRIS BENOÎT

De cultuurfunkaris van Deerlijk is pas op pensioen en hij heeft zijn diensten al aangeboden aan Natuurpunt. Als nieuwe bestuurder van afdeling Gaverstreke zet hij zich in voor meer en betere natuur in de regio.

Meer jongeren betrekken bij de opmaak van het jaarprogramma 2016 werd door één van onze bestuursleden van onze Natuurpunt afdeling geopperd. En zo geschiedde... Op een regenachtige dag tijdens de paasvakantie stonden plots 16 jongens en meisjes om onze afdeling Natuurpunt Gaverstreke klaar om te helpen bij de beheerswerken in "de Bonte Os", ons recent aangekocht natuurgebied.

Een groep van 12-jarigen die vormselcatechese volgden en hun begeleiders hadden ervoor gekozen om eens een niet klassieke activiteit in te laten. Een kennismaking met de natuur in Deerlijk, eens iets anders dan een misviering voorbereiden.

Takken van een tiental knotwilgen moesten worden omgetoverd in een diervriendelijke houtmijt. Het bleek geen vlugklare klus te zijn. De takken bleven maar komen en de houtmijt kreeg meer en meer vorm, het drassige terrein werd steeds drassiger en naarmate de tijd vorderde, kwamen de takken trager toe. Een harde kern bleef doorgaan tot het einde. Vele handen maken het werk licht, maar toch...

Wat anders een paar dagen werk door onze bestuursleden zou in beslag nemen, werd nu in een voormiddag gerealiseerd. 16 jonge gasten hebben de Deerlijkse natuur beter leren kennen. Waarvoor catechese ook nog goed is!

Maak het **groener** in **Zuid-West-Vlaanderen!**

Bestel je
**planten-
pakket**
online

Help de natuur een handje met de aanplant
van inheemse bomen en struiken in je tuin.

Meer info: www.maakhetgroener.be

HERMAN NACHTERGAELE
NATUUR.KOEPEL VZW

■ De slag rond de Leie

I JAAR LATER

Wat vooraf ging

Na heel veel voorbereidende studies besloot de Vlaamse regering in 2008 om de Leie te verdiepen voor containervervoer in kader van het Seine-Scheldeproject (Trans Europees Netwerk). Tegelijk werd besloten om 500 ha natuurgebied langs de Leie te herstellen als compensatie voor vroegere ingrepen en nieuwe ingrepen op de Leie. Dit compensatiemechanisme is wettelijk opgelegd door de MER-wetgeving (milieu effectenrapportage) en werd ook aangemeld bij Europa in het kader van het subsidiedossier. Het type natuur dat moet worden hersteld, natte riviergebonden natuur in de vallei, staat duidelijk omschreven. Vernatting is het sleutelwoord. Na jaren van bijkomende studies waarbij op het terrein niets gebeurde, werd het geplande natuurherstel in 2014 onder druk van de landbouwlobby door CD&V minister Schauvliege afgezwakt naar 300 ha. Daarop volgde een intense pro-campagne vanuit Natuurpunt, waar-

onder een petitie met 15.000 handtekeningen in 2015 én een deelname aan een parlementair debat begin dit jaar. Bovendien waren diverse juridische adviezen die de regering opvroeg onverbiddelijk: de opdracht om 500ha natuur te herstellen kan niet ter discussie staan.

Politieke impact

Hoewel er geen politieke uitspraak is gekomen vanuit de Vlaamse regering over het aantal te realiseren ha natuurherstel, staat tenminste het cijfer van 500 ha niet meer ter discussie. Het standpunt van minister Weyts (NVA) weegt hier zwaar door, omdat de minister absoluut wil vermijden dat het infrastructuurgedeelte van het Leieproject in het gedrang zou komen. Waterwegen en Zeekanaal (W&Z) die de Leieverdieping moet uitvoeren werkt binnen een subsidiekader met een strakke timing die afloopt in 2020. Dan moeten de Leiewerken grotendeels uitgevoerd zijn, want bij elke vertraging dreigt Vlaanderen miljoenen euro's aan

subsidies te verliezen.

Nieuwe donkere wolken boven de Leie

Er werden de voorgaande jaren al enkele nieuwe sluizen en bruggen gebouwd o.a. in Harelbeke, Kortrijk en Wervik. Maar er moeten nog heel wat werken gebeuren. Waterwegen en Zeekanaal laat momenteel het studiebureau Arcadis een gedetailleerde actualisatiestudie uitvoeren om de verdere nodige aanpassingen aan de Leie uit te werken. Men voorzagt van bij het begin van het project om de vaarweg bevaarbaar te maken voor transportschepen van 180 m lengte – maar nu pas blijkt dat dit een veel grotere impact zal hebben op de Leie dan aanvankelijk gedacht. Er zullen flinke aanpassingen nodig zijn aan het oorspronkelijk goedgekeurde plan. Er moeten een aantal bochten verbreed worden en grote nieuwe passerstroken aangelegd worden. Ook wil men lange, betonnen aanlegkades maken. De impact op de

© Kristina Naeyaert

bestaande en komende natuurprojecten (én de recreatie) langs de Leie, vooral tussen Kortrijk en Wervik, dreigt hiermee veel groter te worden dan voorzien. Men wil de Leieoevers zelf wel zoveel mogelijk natuurvriendelijk aanleggen maar dit zal dan weer extra ruimte vragen die er zeker niet altijd is. Bovendien staat de aanleg van betonnen passeerstroken haaks op deze doelstelling. De eerder voorziene aansluitingen van de oude Leiemeanders die een belangrijke ecologische winst moet opleveren, kunnen maar worden gerealiseerd als ook de kwaliteit van het Leiewater verbetert. Ook hier wachten we nog op een actieprogramma voor een betere waterkwaliteit van de aanvoerende beken in de Leie, want die is momenteel nog heel slecht. Ook een aantal fundamentele problemen zoals de sterke erosie in het Leiebekken en de overmatige aanvoer van nutriënten uit de intensieve landbouw moeten worden aangepakt of we halen de nodige waterkwaliteit in geen tientallen jaren.

Wat met de voorziene natuurherstelprojecten langs de Leie?

Van het project natuurherstel is er nog geen vierkante meter uitgevoerd. Ook daar ligt de tijdsdruk omwille van de Europese subsidies zeer hoog. Recent werd door minister Schauvlieghe eindelijk de opdracht gegeven om 2 deelprojecten op te starten: de zone Bavikhove-Ooigem en die langs de meanders van Neerhoek-Ponthoek in Zulte. Men wil 100 ha effectief realiseren tegen 2020. Er werd hiervoor in 2016 een eerste significant budget vrijgemaakt. Goed nieuws dus?

Een beetje wel, maar toch is het beleid voor de toekomst zeer onduidelijk, want er is slechts

een éénmalig budget voorzien en geen structureel budget voor het natuurherstel langs de Leie. Indien dit structureel budget er niet komt in 2017 dan vrezen we dat het in de volgende jaren alweer een lege doos wordt. **Het volledige inFrastructuurgedeelte van het Leieproject in Vlaanderen wordt nu al begroot op 1,5 miljard Euro. Met 5% van dit bedrag kan het volledige project natuurherstel worden uitgevoerd. Hoeveel is de Vlaamse natuur (en de bijhorende recreatie) waard?**

Maar er zit nog een addertje onder het gras. Binnen de perimeter van het deelproject Bavikhove-Ooigem liggen er ook 30 ha die niet in aanmerking komen voor het gepland type natuurherstel, een oude meander die opgevuld werd als slibstort en nadien werd bebost. Hier zal niets mee gebeuren en in de MER-rapporten van het project staat uitdrukkelijk dat deze ha niet mogen worden meegeteld als natuurherstel. Deze ha meetellen in de optelsom natuurherstel zou dus gewoon bedrog zijn. We volgen dit op de voet op.

500 ha natuur wordt onvoldoende

Het noodzakelijke natuurherstel langs de Leie wordt al jaren om politieke redenen tegengehouden en nu dreigt er nog eens schade bij te komen aan de weinige

natuur die er nog is door de rechte trekkingen en betonkades.

Als dit onvermijdelijk is voor het vaarwegproject, kan er maar één conclusie volgen: de vroegere MER-studies hebben dit niet ingecalculiseerd en dus zijn de voorziene 500 ha natuurcompensatie onvoldoende.

In dat geval zullen we dus méér natuurherstel opeisen. En laat er geen twijfel over bestaan: de bijna onvermijdelijke afwijkingen op de MER-onderzoeken die men voorziet, zetten de deur open voor juridische procedures die projecten jarenlang kunnen blokkeren. In het belang van de natuur zullen wij deze procedures inzetten indien dat de enige weg is die overblijft om de regering te dwingen zijn eigen wetgeving na te leven en zijn engagementen naar de samenwerking na te komen. We zullen dit in het belang van de natuur en de toekomstige generaties (o.m. recreanten) binnenkort nog maar eens meedelen aan de betrokken ministers.

Zelf doen we beter.

Ondertussen nemen we met Natuurpunt alvast onze eigen verantwoordelijkheid en kopen we her en der in de Leievallei percelen natuurgebied aan.

Kleine stukjes van de grotere legpuzzel voor het herstel van een natuurrijke Leievallei. Zo waren er onlangs enkele aankopen in Bissegem en Lauwe waar je meer over zal lezen in een volgende Klimop. ■

© Kristina Naeyaert

PUBLICATIES

Inverde webshop publicaties

- ✓ kwaliteitsvolle publicaties over bos-, groen- en natuurbeheer
- ✓ voor professionelen en amateur natuurliefhebbers
- ✓ snelle levering
- ✓ veilig betalen

www.inverde-shop.be

inverde
forum voor groenexpertise

Inverde: forum voor groenexpertise | Koning Albert II-laan 20 bus 22 | 1000 Brussel • info@inverde.be • www.inverde.be

Masschelein
golf / park / tuinmachines

Keiberg 121/A - 8551 Zwevegem
www.masscheleinbvba.be
info@masscheleinbvba.be

STIHL®

VIKING®

5 topprioriteiten

VOOR NATUUR.KOEPEL VZW

Eind 2015 keurde de Vlaamse Regering het nieuwe erkennings- en subsidiëeringsbesluit van milieu- en natuurverenigingen goed. Aandachtspunten in dit besluit zijn eenvoud, eenvormigheid en transparantie, een drastische vermindering van administratieve lasten en een helder kader met duidelijke, resultaatgerichte en haalbare indicatoren. Allemaal zaken waar we met onze Zuid-West-Vlaamse regionale natuur- en milieukoepelvereniging - Natuur.koepel vzw - zeker achter staan.

Om subsidies voor de periode 2017-2021 te ontvangen moesten we voor 1 juli een uitgebreide meerjarennota voor de periode 2017-2021 en een jaarplanning voor 2017 indienen. Dankzij de inzet van vele vrijwilligers en de ondersteuning van Bond Beter Leefmilieu en na het doorlopen van een gans traject van stakeholderbevragingen, overlegmomenten, infosessies en terugkoppelingsmomenten werden alle nodige documenten netjes op tijd ingediend. Wie geïnteresseerd is kan de meerjarennota 2017-2021 en de jaarplanning 2017 altijd opvragen via ons secretariaat. Voor wie zich niet door deze lijvige documenten wil worstelen, maar graag wil weten welke richting we met Natuur.koepel vzw de komende jaren uitgaan geven we hieronder nog eens de kern van onze werking 2017-2021 weer aan de hand van de 5 topprioriteiten voor de regio.

Meer bos en natuur in de regio

Natuur.koepel vzw ondersteunt actief de aankoop en het beheer van natuurgebieden door onze Natuurpuntafdelingen, onder meer door de oprichting van een regionaal natuurfonds. Daarnaast zetten we concrete acties rond natuur op en stimuleren we de besturen op alle niveau's tot de realisatie van de grote natuurdossiers in de regio. Onze vele aangesloten natuurstudiewerkgroepen binnen Natuur.koepel monitoren de biodiversiteit in de regio zodat bijsturing van het beheer mogelijk is.

Hedendaagse, laagdrempelige maar kwalitatieve communicatie

Communicatie is een belangrijk middel tot sensibilisatie en draagvlakverbreding. Natuur.koepel vzw bouwt Klimop verder uit tot een kwalitatief ledenblad maar communiceert ook via een hedendaagse website en andere digitale media.

We werken aan een laagdrempelige en open communicatie over onze structuur, onze werking en de resultaten die we boeken.

Een actieve beleidswerking

Het luik beleidswerking speelt een belangrijke rol in de werking van Natuur.koepel. Natuur- en milieugerelateerde thema's worden door beleidsmakers in het sterk verstedelijkte Zuid-West-Vlaanderen zelden als prioritair gezien. Natuur.koepel houdt deze thema's in de aandacht en geeft zo een stem aan de achterban. We volgen relevante dossiers op, ondersteunen lidverenigingen bij beleidswerk en doen aan actieve beleidsbeïnvloeding.

Een breed, sterk en jonger draagvlak

De werking van Natuur.koepel vzw is volledig gebaseerd op vrijwilligers en hun persoonlijk engagement, met een professionele medewerker als coördinator. Wij maken actief werk van de vernieuwing en ver-

jonging van de vereniging. Natuur.koepel zorgt voor kennisvergroting bij vrijwilligers en brengt vrijwilligers, leden en sympathisanten samen op activiteiten, vormingen en informele bijeenkomsten. We zorgen voor een intern goed draaiende en financieel gezonde vereniging die uitnodigt om deel van uit te maken.

Transitie naar een groene en duurzame samenleving

Natuur.koepel vzw participeert aan en promoot initiatieven die de weg vrijmaken voor een groene en duurzame samenleving. We bouwen onze klimaatwerking verder uit en werken mee aan een klimaatneutrale regio. We motiveren gemeenten, organisaties en bedrijven voor een transitie naar een groene en duurzamere werking en bedrijfsvoering. ■

Veel volk op de nieuwjaarsreceptie in 2016
© Kristina Naeyaert

Wil je meer weten over onze werking?

Coördinator Natuur.koepel vzw - Hans Vermeersch
Watermolenstraat 69B, 8500 Kortrijk
0487/644 585 - 056/362 804
info@natuurkoepel.be of hans@natuurkoepel.be
www.natuurkoepel.be

Blijf op de hoogte van het laatste nieuws via www.facebook.com/natuurkoepel

KRISTINA NAEYAERT
VOORZITTER
NATUUR.KOEPEL VZW

Internationale handelsverdragen

BELANGRIJK VOOR ONS KLIMAAT!

Meer dan 10.000 mensen betoogden op 20 september in Brussel tegen de TTIP en CETA akkoorden.

Foto's: © Kristina Naeyaert

De EU onderhandelt al jaren over een ingrijpend verdrag met Canada (CETA) en de USA (TTIP). Dit soort zaken lijkt wel een héél ver van ons bed show, maar het tegendeel is waar en daarom nemen we deze info over in Klimop (Bron: Greenpeace International)

Het doel van TTIP en CETA is een vrije baan maken voor handel door het wegnemen van 'niet-tarifaire handelsbarrières'. Dit zijn alle verschillen tussen de Europese en Amerikaanse (of Canadese) rechtsregels, waarvan men meent dat ze de handel tussen deze blokken zouden belemmeren. Vooral de multinationals zijn vragende partij om wetgeving af te schaffen. Het zijn echter precies die regels die onze gezondheid en ons milieu helpen beschermen en die vaak pas na decennia moeizaam overleg binnen de EU landen werden opgesteld en geïmplementeerd. De mogelijke gevolgen van deze verdragen voor ons consumenten zijn dan ook zeer ingrijpend. De onderhandelingen verlopen in het grootste geheim zonder dat er enige inspraak mogelijk is van de bevolking. Zelfs het Europees parlement wordt quasi buiten spel gezet. Er is dan ook een breed internationaal front uit middenveldorganisaties die deze handelsverdragen afwijst.

Hoe werkt het?

Een aantal essentiële principes staan op de helling: in Europa geldt bv; voor chemische producten het voorzorgsprincipe. Een fabrikant moet de veiligheid voor de consument bewijzen voor zijn product op de markt kan komen. In de USA wordt de bewijslast omgekeerd: de overheid moet de schadelijkheid aantonen, waardoor er veel meer stoffen zijn toegelaten die in Europa verboden zijn.

De truuk van TTIP/CETA zou er in bestaan om elkaars producten toe te laten eens ze in één van beide erkend zijn. De gevolgen zijn voorspelbaar: productie en erkenning zal gebeuren daar waar de normen het laagst zijn. Meestal zijn de normen strenger in Europa: wie verliest... juist, jij en ik!

Enkele concrete voorbeelden: onbelemmerde toegang voor GMO's (genetisch gemodificeerde planten), hoewel de Europese consument die niet wil, hormonenvlees (courante praktijk in de USA) kan niet meer worden tegengehouden enz.

De privétribunalen: ISDS-systeem

Dit mechanisme, opgenomen in zowel TTIP als in CETA, geeft buitenlandse investeerders en multinationals de mogelijkheid om een staat aan te klagen voor een privétribunaal, indien ze vrezen dat hun winsten worden bedreigd door specifieke acties of rechtsregels. Alweer geen mogelijkheid tot interferentie van het brede publiek, maar besloten rechtspraak zonder beroepsmogelijkheid. De autonomie van een land om een eigen beleid te voeren wordt hierbij aan banden gelegd.

Enkele recente voorbeelden rond energiedossiers tonen de gevaren van een dergelijk mechanisme aan:

- **De zaak Vattenfall:** Dit Zweedse energiebedrijf eist 4,7 miljard euro van Duitsland omwille van de beslissing om af te stappen van kernenergie.
- **TransCanada:** Dit Canadees bedrijf eist 15 miljard dollar van de VS omwille van de beslissing van Obama om de constructie van de zeer vervuilende Keystone XL-pijplijn niet toe te laten waarmee olie uit teerzanden zou worden getransporteerd.

Dit mechanisme laat dus toe het internationaal beleid rond klimaat en ontwikkeling van hernieuwbare energie aan te vallen.

Stand van zaken?

CETA is al uit onderhandeld, maar moet nog worden goedgekeurd in het Europees parlement en dan in de lidstaten. TTIP onderhandelingen vorderen zeer moeizaam (en zijn de facto geblokkeerd tot na de Amerikaanse presidentsverkiezingen). Het verdrag met Canada is echter al bedreigend genoeg: de meeste Amerikaanse multinationals hebben een vestiging in Canada en kunnen dus via CETA hun eisen laten horen tot in Europa en hun producten introduceren. TTIP is dus zelfs niet eens nodig voor deze bedrijven...

Een Europa van de burgers, niet van de multinationals!

Waarden als vrede, democratie, solidariteit en duurzaamheid brengen mensen samen. Miljoenen mensen over het hele continent proberen vandaag al een eerlijker en duurzamer samenleving op te bouwen. Ze maken gebruik van de kracht van zon en wind om milieuvriendelijke energie te produ-

ceren, ze telen en verbruiken lokaal voedsel en ze stellen hun huis en hun portemonnee open voor mensen in nood. De EU op haar best bevordert deze inspanningen en garandeert het welzijn en de rechten van haar inwoners.

Maar het Europa van bezuinigingen, deregulering, hebzucht van bedrijven en gesloten grenzen heeft mensen en de planeet in de steek gelaten. Daardoor is de kloof tussen rijk en arm vergroot en zijn we niet meer in staat om het hoofd te bieden aan mondiale uitdagingen als de klimaatopwarming, het instorten van ecosystemen en oorlog. Het wordt tijd dat de Europese leiders verder denken dan de gemeenschappelijke markt en werk maken van een betere samenleving die inspelt op de behoeften van de mensen en het milieu.

Een samenleving zonder TTIP en CETA.

Daarom moet de Europese Commissie een eind maken aan de lopende onderhandelingen over TTIP. Het CETA, dat al klaar is, mag niet worden ondertekend door het Europees Parlement en de lidstaten. In plaats daarvan eisen we een Europa dat zijn burgers op de eerste plaats zet. Wij eisen een Europa van vrede, democratie, solidariteit en duurzaamheid.

Wie één en ander nog eens op een ander manier wil bekijken raden we volgende link aan: <https://www.youtube.com/watch?v=us4oOUf9akw> op 15 min wordt een briljante én humoristische manier de problematiek van CETA en TTIP uitgelegd. Een absolute aanrader! ■

drukta.

partner in print

ProPolis
Propolis + planten + essentiële oliën

**VOOR EEN WINTER
ZONDER ZORGEN**

ladrôme
LABORATOIRE

100% BIO

Basingrediënt Propolis extract: **100% BIO** moedertinctuur van propolis - Microbiologische zuiverheid gegarandeerd

info@mannavita.be - www.mannavita.be - www.propolis-winter.com

VERVAEKE FIBRE
flax for the industry since 1892

Kortrijksestraat 68
B-8520 Kuurne
Tel. 056 71 20 55
E-mail: flax@pandora.be

**MASTERS
OF
LINEN**

1892-2012
120 Years of Continuity through Quality

NGI-IGN
www.ngi.be

SCHOP

NATIONAAL GEOGRAFISCH INSTITUUT
INSTITUT GEOGRAPHIQUE NATIONAL

Abdij ter Kameren, 13 - 1000 Brussel

VERCRUYSE
YOUR RELIABLE WOOD CONNECTION

Houthandel, platen, fineer, isolatie
Boomzagerij
Akoestische materialen

FSC CU-COC-803341-AP

Zevenkaven 29, 8560 Gullegem
T 056 41 20 64 F 056 40 42 21
dan.vercruysse@houtvercruysse.be
www.houtvercruysse.be

Een positief domino-effect
Uit sympathie en dank voor de werking van Natuurpunt Zuid-West-Vlaanderen
Groeten van Peter Callewaert (tekening Julie Maes)

KBC
Bank & Verzekering

we hebben het voor u

Dag van de Trage Weg

zaterdag 15 oktober en zondag 16 oktober

Elk jaar in de herfst vindt het campagneweekend Dag van de Trage Weg plaats. Op zaterdag 15 en zondag 16 oktober worden tal van activiteiten georganiseerd op, langs of over trage wegen. Ook in Zuid-West-Vlaanderen kunnen wandelaars, fietsers, ruiters en buitenmensen hun hart ophalen. In het groen en in de wijk, op authentieke landwegen of langs verkeersveilige doorsteekjes. De Dag van de Trage Weg is hét uithangbord voor veilige en aangename paadjes in ons land. Hieronder vind je een oplistings van alle activiteiten die de vrijwilligers van de werkgroep trage wegen in Zuid-West-Vlaanderen organiseren. Meer info op www.dagvandetrageweg.be

Zaterdag 15 oktober

Ingelmunster

Keuze uit een rustige wandeling van max. 7,5 km onder leiding van de Brigandstrotters, een gezellige fietstocht van max. 20 km of een sportieve MTB-tocht. Je komt ook te weten of er vooruitgang is geboekt in het dossier 'Nieuwe visie Trage wegen Ingelmunster' en of beleidsmakers naar de roep van de Ingelmunsternaar hebben geluisterd en belofes in daden hebben omgezet.

Wanneer? 14u - 16u

Waar? Café Fagot, Ingelmunster

InFo? Danny Nolf (051 30 84 21 of dani.nolf@telenet.be)

Anzegem

We wandelen langs trage wegen, met hopelijk een nieuw aangelegd stuk langs het Kasselrijbeekpad. Stevig schoeisel is aangeraden.

Wanneer? 09u30 - 12u

Waar? Ommersheimplein 5, Anzegem

InFo? Nik Dooms (nik.dooms@gmail.com)

Zondag 16 oktober

Kuurne

We gaan samen op de Dag van de trage weg een nieuwe trage weg inhuldigen Industriezone Noord en een bezoek brengen aan het bufferbekken.

Wanneer? 14u - 18u

Waar? Kappeletje hoek Noordlaan-Industrielaan Kuurne, Kuurne

InFo? Dirk Desmet (056/70 14 07 of deedee.desmet@skynet.be)

Zwevegem

Iedereen kan gratis deelnemen aan deze landelijke wandeling waarvan ongeveer 3/4 van de afstand gebruik maakt van trage wagen langs een glooiend parcours. Na de wandeling is er in samenwerking met de gemeentelijke milieudienst een drankje voorzien op de startplaats waar tevens de wandeling eindigt. Hoeve van Filip en Françoise Vandesteene-Steyaert, die ons van hart welkom heten.

Wanneer? 14u - 17u30

Waar? Sint-Annastraat 26, Otegem

InFo? Luc Decuyper (056/75 70 80 of luc-decuyper@skynet.be)

Kortrijk

Vrij op ontdekking in "de 6 landschapskamers van het Stadsgroen Marionetten"

Wanneer? Vanaf 14u

Waar? Hoeve te Coucx, Cannaertstraat, Kortrijk

InFo? Colette Embo (0474/47 57 64 of colette.embo@skynet.be)

Avelgem

Anders door Outrijve. We verkennen het landschap via de oude veldpaden die er zijn, of zijn geweest. We herontdekken en herwaarderen de nog bestaande trage wegen, maar gaan ook een knelpunt hier of daar niet uit de weg. Beton en asfalt worden, waar mogelijk, vermeden. Met de voeten in stevige schoenen wandelen we ongeveer 7 km.

Ideaal zondagnamiddagscenario in de vroege herfst.

Wanneer? 14u

Waar? Kerk Outrijve, Avelgem

InFo? Bart De Clercq (0495/18 29 30 of secretariaat_natuurpuntavelgem@hotmail.com)

MAARTEN TAVERNIER

Urban Crops

LANDBOUW ZONDER NATUUR

Nadat ik in 2014 een interview afnam van de bedrijfsleider van Typhoon over het charter duurzaam ondernemen (zie Klimop 2014_3), kwam ik er onlangs nog eens eerder toevallig op bezoek. Deze keer voor een heel ander onderwerp dan het charter, stofafzuiging of pneumatische transportsystemen. De gebouwen van Typhoon bieden ondertussen ook onderdak aan de startup Urban Crops.

Wie bij die term spontaan denkt aan mensen die in de stad plukken wat tussen de straatstenen of in verloren hoekjes groeit en daarmee gaat koken, zit in de verkeerde richting.

Urban Crops is een jong en ambitieus bedrijf dat zich bezighoudt met het ontwikkelen van systemen voor wat ze noemen 'vertical farming', geautoma-

tiseerde verticale landbouwsystemen. Een fabriek voor groenten, beter kan je het niet omschrijven. Plantjes worden gezaaid in een rond substraat van kokosvezel en turf met een netje rond, komen in een bak met water en voedingsstoffen terecht die op zijn beurt een plaats vindt in een geïsoleerde en afgeschermd ruimte waarin dergelijke bakken in verschillende lagen gestapeld worden. Boven elke laag planten hangen de nodige gesofisticeerde LED-lampen, die verschillende kleuren licht kunnen geven in variërende verhoudingen. In de ruimte worden computergestuurd de optimale groei-omstandigheden gecreëerd, op vlak van licht, temperatuur, vochtigheid en CO₂-gehalte. Een dag-nachtcyclus bootst een mooie zomerdag na, en na een bepaalde periode (afhankelijk van wat gekweekt wordt), komt er een volgroeide plant uit het systeem, klaar om geoogst te worden. Er komt bijna geen handenarbeid aan te pas.

We interviewden Frederic Bulcaen van Urban Crops.

KLIMOP. *Is dat niet vreselijk duur, zoiets?*

Frederic Bulcaen: 'De kostprijs moet bekeken in functie van welke gewassen onze klanten willen kweken op welk moment en waar in de wereld. Doordat onze systemen terzelfdertijd een veelheid aan verschillende gewassen kunnen kweken zorgt de flexibiliteit ervoor dat onze systemen interessant zijn voor telers die willen inspelen op de vele prijsfluctuaties in de markt. Zo zou je theoretisch in dezelfde installatie aardbeien kunnen kweken in december, chrysantenstekjes vanaf september en in de zomermaanden speciale kruiden laten produ-

Foto's: © Inge Vandevelde

ceren. Het systeem biedt ook een oplossing voor plaatsen in de wereld die klimatologisch niet zo geschikt zijn voor landbouw. In het Midden-oosten bijvoorbeeld, worden massaal landbouwproducten per vliegtuig aangevoerd uit andere landen, onder andere uit Oost-Europa. Daar worden door die landen massaal gronden opgekocht omdat men zelf niet aan landbouw kan doen wegens het klimaat en gebrek aan water. Het plaatselijk telen van groenten, al vraagt het dan energie voor verlichting en klimatisatie, is nog altijd milieuvriendelijker en voordeliger dan elders te telen en het voedsel per vliegtuig aan te voeren. We zien ook een markt voor ons systeem na natuurrampen, zoals een overstroming bijvoorbeeld. De landbouwgrond is na zo'n ramp een tijd niet meer geschikt voor het telen van groenten, maar door onze containers kan men snel de lokale voedselvoorziening opnieuw opstarten. Of wat met de voedselvoorziening in vluchtelingenkampen?

Het energieverbruik nodig voor het systeem is misschien een paradox, maar we werken aan geïntegreerde systemen, waar we ter plaatse de nodige elektriciteit voor het systeem produceren. We denken aan zonne-energie of zelfs vergisting van de oogstresten. Dat zou kunnen zorgen voor een volledig gesloten cyclus, maar dat is voor de toekomst.'

KLIMOP. Staat zo'n manier van produceren niet ver van de natuur af?

'Het is eigenlijk een systeem van produceren dat nog eens stapje verder gaat dan de hoogtechnologische serres die vandaag al volop aanwezig zijn. Hier gaat het over een volledig gesloten systeem, waar ook de lucht en de samenstelling daarvan gecontroleerd wordt en waar de verlichting kunstmatig is in plaats van natuurlijk. De automatisatie, dat is bestaande technologie die we integreren. Maar dan alles met een extra want uit het onderzoek van onze gewassen dat gebeurt bij Inagro en andere onderzoekslabo's blijkt dat de waarde van bepaalde mineralen en vitaminen in onze gewassen hoger is

dan die in traditioneel gekweekte groenten. Helaas kan de productie van de meeste gewassen en in de meeste landen niet als bio verkocht worden, omdat zo'n nieuwe technologie nog niet in wetgeving gegoten is. Maar wij zeggen altijd dat onze producten 'meer dan bio' zijn omdat wij volledig werken volgens de principes ervan, onder andere door volledig pesticiden- en herbicidenvrij te werken. De planten staan ook niet bloot aan vervuiling uit de omgeving zowel naar lucht als naar water.'

KLIMOP. Vanwaar het idee om met zo'n concept te starten?

'Het idee is van stichter Maarten Vandecruys. Die vertrok vanuit de uitdaging om voor een steeds groeiende groep van stadsbewoners op een duurzame manier van voedsel te voorzien. Er wordt verwacht dat er tegen 2050 9 miljard mensen zullen zijn, waarvan zo'n 70% in (mega) steden zal wonen. Tegelijk stellen we vast dat zo'n 80% van het land dat mogelijk voor landbouw in aanmerking komt, al in gebruik is. Zonder dat er alternatieven komen om voedsel te produceren, wordt dit problematisch. Heel wat lees- en studeerwerk, en een ommetje langs telen op daken, leidde tot het concept zoals het vandaag bestaat. We zijn nu zo'n 2 jaar bezig, en hebben al voor 100 soorten gewassen een optimaal processchema uitgewerkt. Door te spelen met de factoren die we regelen, zoals bijvoorbeeld de lichtkleur, zoeken we naar de optimale groei-omstandigheden voor elk gewas. Een radijs kan zo in 9 dagen uitgroeien tot een oogstbaar product. Alles wat niet te hoog groeit, kunnen we in dit systeem kweken.'

Liggen de groenten gekweekt met 'vertical farming' binnenkort in onze warenhuizen of biedt dit vooral potentieel in streken waar landbouw moeilijk op de normale manier lukt?

Biedt deze technologie mogelijkheden om de impact van landbouw op ons leefmilieu te verkleinen of zal het onze ecologische voetafdruk vergroten?

De toekomst zal het uitwijzen. Innovatief kunnen we het zeker noemen. ■

GRIET SANTY

JARENLANG NAM YANN FERYN MET DE RUBRIEK 'UIT DE WERELD' ONS MEE NAAR DE MOOISTE PLAATSEN OP AARDE. MAAR OOK IN ZUID-WEST-VLAANDEREN KUN JE NOG VERRAST WORDEN DOOR EEN STUKJE NATUUR OF EEN SPECIAAL LANDSCHAP. IN DEZE NIEUWE RUBRIEK NEEMT GRIET SANTY ONS IN HAAR TYPISCHE SCHRIJFSTIJL MEE OP STAP IN ONZE EIGEN REGIO.

Onderweg in de stad

'k Dacht bij mezelf: ik ga eens uitpluizen hoe het zit met gevelgroen in de stad. Lekker met de fiets, want het was een heerlijk weertje. En het blijft ook dé ideale manier om een stad te doorkruisen.

't Was even zoeken, maar ik vond wel iets dat mij warm maakte. In de buurt van het Plein in Kortrijk kwam er een man uit een huis. Niks speciaals aan zou je denken, er komen wel eens meer mannen uit huizen. Ik vroeg zijn toestemming om een foto van zijn geveltuintje te maken. Hij was blij verrast dat iemand hem daarover aansprak. Hij verontschuldigde zich dat er maar zo weinig groen aan zijn gevel te zien was; hij was lange tijd ziek geweest en had niet de energie gehad om nog méér plantjes te

voorzien. Ik zag twee druivelaars in veel te kleine potten, aardbeiplantjes aan de vensterramen (Foto 1), een laurierboompje en tal van kleurrijke bloempotjes met allerlei plantjes. Boven aan het venster zag ik een nestkastje met ernaast een voederplank. De man vertelde dat het een plezier was om te zien hoe vogels in de winter aan en af vlogen.

Naar mijn gevoel snakke die man naar méér groen. Geen 'parkgroen' zoals we het kennen van zijn effen gemaaide graspleinen met knisperende slingerpaadjes en strak geschoren hagen, maar eerder groen zoals in groene vingers, zuurstofgroen, rustgevend groen, sociaal-contact-groen of anti-grijze-huizen-en-stratengroen.

Zijn kersverse buurman had intussen ook al de smaak te pakken en had zijn vensterbank gevuld met lavendel en naast de gevel stonden wat grotere potten met keurig witte bloemen.

Ik bleef er nog wat staan naar kijken. Een bejaard koppel had er ook duidelijk sympathie voor. Ze glimlachten en vertelden dat ze dit hier zo'n mooi plekje vonden. Ze kwamen hier elke dag voorbij. Wat een beetje groen kan doen, dacht ik.

Lichtpuntjes

Ze liggen niet dik bezaaid, de geveltuintjes in Kor-

trijk. Er zijn straten waar niks van natuur aanwezig is. Ze zien er levenloos en grijs uit. Toch zijn er hier en daar in de stad wat lichtpuntjes.

Al eens gegluurd in het Sint-Janshof in de buurt van de Veemarkt? Dit citeetje 'fleurt' een mens en een stad op.

Oude herenhuizen zijn zoveel mooier met een sierlijke klimplant langs de muur. Restanten van eerdere begroeiing dienen als nestgelegenheid voor vogels. Een speciale vond ik deze prachtig begroeide oprit. Het moet niet altijd asfalt zijn.

Maar één straat spant de kroon: de Goedendaglaan tussen de Vredelaan en het rondpunt aan de Gravin Beatrijslaan in de Sint-Janswijk. Een ware verademing toch wel.

Ik reed er drie keer heen en terug omdat er zoveel te aanschouwen viel.

Bewoners keken er wat raar van op, maar ik blééf gewoon in deze straat plakken.

Foto's: © Griet Santy

Ik heb me al vaak afgevraagd hoe het komt dat het in dit stukje straat wél kan om zo iets te verwezenlijken en elders niet of heel moeizaam. Wie o wie heeft zich daarvoor geëngageerd? Het zou vooral het werk geweest zijn van enkelingen om dit groen te introduceren.

Het moet heel wat voeten in de aarde gehad hebben om dit zover te krijgen; het bleek niet zo eenvoudig te zijn om wijzigingen in het 'vertrouwde' straatbeeld te realiseren. (Voordien was het een drukke straat waar zelfs een bushalte was met bus-doortochten.)

Koning auto was bijvoorbeeld één van de pijnpunten. Bomen in de straat, al goed en wel. Maar bomen durven wel eens hun bladeren of vruchten verliezen en gegarandeerd krijg je dan gedonder. Vuil of beschadigd koetswerk doet het bloed koken van liefhebbers van glimmende auto's.

En van veel mensen beginnen de tenen al te krullen bij het aanschouwen van kruipend groen tussen de voetpadtegels. Laat staan dat er echte struiken groeien.

Er waren dus wel wat tegenstanders. En zoals wel meer voorkomt in zo'n situaties werden er ook heel wat politieke spelletjes gespeeld.

Geveltuintjes waren er vroeger op veel plaatsen in Kortrijk (in de Oudenaardsesteenweg, de Soetens-Molenwijk, over heel de lengte van de Goeden-daglaan...) maar toenmalige politici zijn geweken voor de druk van autobezitters; het leverde hen ook extra stemmen op bij verkiezingen. Dat straatbeelden verminkt werden kon hen toen waarschijnlijk niks schelen.

Ze dachten ook in termen als: 'groen kost geld'; hoveniers moeten betaald worden, nieuwe aanplantingen, onderhoud,... Zeker in besparingstijden. Maar in een geval zoals in dit groene gedeelte van de Goedendaglaan stelt dit probleem zich niet: er

valt niet veel te onderhouden en het weinige doen de bewoners wel zelf. Het brengt bewoners ook wat dicht bij elkaar. En dat voel je wanneer je door de straat loopt. En het milieu vaart er ook nog wel bij.

Als dat geen mooie besparing is! ■

Tussen de tegels van het voetpad mag er een teunisbloem groeien.

Een elektriciteitspaal wordt er gecamoufleerd door een vlinderstruik

De stad Kortrijk moedigt het aanleggen van een geveltuintje aan. De aanvraag is gratis maar je hebt wel een vergunning van het Schepencollege nodig.

HOE

Een geveltuintje kan je maken door langs de gevel enkele trottoirtegels weg te nemen. Zo ontstaat er ruimte om een mooie klimplant langs de gevel te laten groeien of om enkele bloeiende meerjarigen aan te planten.

VOORWAARDEN

Voor het aanleggen van een geveltuintje geeft het college van burgemeester en schepenen een vergunning, indien het tuintje voldoet aan de voorwaarden in het geveltuin-reglement.

- een vrije doorgang op het trottoir mag niet belemmerd worden
- de planten in de geveltuin mogen geen stekels hebben
- kies ook niet voor erg giftige planten

De **VOORDELEN** van een geveltuin op een rij:

- Een groene omgeving is goed voor uw humeur en uw gezondheid. Een saaie gevel krijgt kleur.
- Met een geveltuin zorgt u voor meer natuur in de stad. Vogels en insecten vinden er voedsel en rustplaatsen.
- Gevelplanten beschermen uw huis tegen weer en wind.
- Geveltuinen koelen uw straat af. Dat komt goed van pas op hete zomerdagen.
- Planten produceren ook zuurstof en filteren fijn stof. Zo verbeteren ze de luchtkwaliteit.
- Hoe meer geveltuinen in een straat, hoe gezelliger het wordt.

INFO:

<http://www.kortrijk.be/producten/vergunning-geveltuintje>

YVES DE BOSSCHER

Rust

Een lichte bries graait een handvol oker verkleurde blaadjes van de meidoornhaag. De munt en de wilde marjolein plooiën uitgebloeid met de wind, de zomerse drukte van grote langlijven, honingbijen en andere zoemers hangt alweer nog slechts als herinnering tussen de verdroogde bladstelen. In onze contreien breekt voor de natuur de periode van de grote rust weer aan. Dat gebeurt op zo veel verschillende manieren als er soorten levende wezens zijn.

Even een klein zijsprongetje: er zijn nogal wat soorten. Momenteel zijn er 1,5 miljoen soorten levende organismen beschreven door wetenschappers. Taxonomen, mensen die zich met de indeling van de levende organismen bezighouden, denken op basis van een aantal veronderstellingen en wetenschappelijk gefundeerde berekeningen dat er nog zo'n 10 miljoen soorten zijn die nog niet op naam zijn gebracht (of die we dus nog niet kennen). Men is het daar – uiteraard - niet altijd over eens. Sommigen denken dat er vijftig miljoen soorten of meer zijn.

Van het anderhalf miljoen soorten organismen zijn er, bijvoorbeeld, pakweg 9.200 soorten vogels. Jaarlijks worden er één tot twee nieuwe soorten gevonden. Zoals de dwergooruil op het eiland Principe die enkele maanden geleden werd ontdekt door onze landgenoot Philippe Verbelen. Daar tegenover staan de 140 soorten vogels die in de laatste 300 jaar het etiket “uitgestorven” opgeplakt kregen.

Er zouden 390.900 plantensoorten zijn. Het ontdekken van een nieuwe plantensoort blijkt makkelijker: vorig jaar werden er 2.034 nieuwe plantensoorten ontdekt. 21 % van de plantensoorten wordt met uitsterven bedreigd. De planten vormen dus een erg kwetsbare groep.

Wat de toestand is van een soort kan je vinden op de zogenaamde IUCN-lijst. Daar krijgen een aantal levende organismen een “status”. Er zijn al zo'n 77.000 soorten geëvalueerd, waarvan er 23.250 met uitsterven bedreigd zijn.

Als we even onder microscoop kijken: er zijn een 10.000-tal soorten bacteriën bekend. Hoe kleiner, hoe minder aandacht er aan wordt geschonken. Niemand weet hoeveel bacteriën er met uitsterven zijn bedreigd.

In de geschiedenis van de aarde zouden er zo – wetenschappers zijn het, zoals wel vaker, weer niet eens – 17 miljoen tot 4 miljard soorten organismen op onze wereldbol hebben geleefd. Zulke cijfers doen duizelen.

Allemaal hebben ze een vorm van rust nodig. Volgens Van Daele is rust 1 de toestand die intreedt bij het ophouden van vermoeienis of inspanning: tot rust komen; iem. met rust laten niet storen 2slaap 3stille 4(meervoud: rusten) (muziek, sport) pauze.

Om weer eens met vogels te illustreren: onlangs nog bleek uit onderzoek op de Galapagoseilanden dat fregatvogels tot 10 dagen aan een stuk kunnen vliegen. Maar ze houden dit enkel vol door al vliegend korte dutjes te doen, rustpauzes van zo'n 10 tot 15 seconden. Per etmaal "slapen" ze zo een 40-tal minuten. Daarbij slaapt enkel hun linker hersenhelft en houden ze hun rechteroog open. Dat kunnen ze wel niet oneindig doen. Als ze aan land komen slapen ze tot 12 uur per dag. En daarnaast is er nog de grote rust: mevrouw fregatvogel zorgt 8 maanden voor haar ene jong, daarna rust ze 4 maanden tot het volgende broedseizoen begint. Die recuperatietijd is levensnoodzakelijk. Zonder rust houden ze het niet vol.

Sommige dieren doen het gewoon rustig aan omdat dit hun enige manier is om hun levenscyclus rond te maken. Neem nu de *Gynaephora groenlandica*. Dat is een zogenaamde donsvlinder uit de familie van de spinneruilen. Hij komt voor in uiterst koude streken (Groenland, het noorden van Canada, ...). Hij leeft 14 winters als rups, om dan een paar dagen als vlinder rond te vliegen. De rups overleeft temperaturen tot -60°C. De ultieme vorm van take it easy ...

Voor veel insecten is de grote rust echter wel erg groot. De ééndagsvlieg – die geen vlieg is, maar een haft – leeft als larve gedurende één tot twee jaar in het water. Dan vervelt ze op één dag nog 2 keer op het land, plant zich voort en sterft.

Sterven is de ultieme vorm van rust in de natuur. Het was de rust in aantocht die mij trof toen dat briesje de blaadjes van de meidoorn mee nam. Straks jaagt de koude winterlucht door de naakte takken, is het leven van veel soorten gereduceerd op overleven, en wachten. Harde, levensnoodzakelijke rust.

Op die 1,5 miljoen soorten op de aarde is er één soort mens. De soort *homo sapiens* ontstond nog maar 200.000 jaar geleden. Van elk van ons liggen onze roots (of je het nu graag hebt of niet) in Afrika. De kans is uitermate klein dat we nog een andere soort

mens ontdekken. De soort plant zich met een onnavolgbaar snel tempo voort en staat op de IUCN-lijst ingedeeld als 'niet bedreigd'.

Er zijn echter hoe langer hoe meer exemplaren van deze soort die geen rust meer vinden. Die een leven leiden dat ze niet meer zelf in handen hebben. De grote rust is de grote rush geworden. De grote rush bedreigt de mens. Terzelfdertijd spreekt de reclamegoeroe nog enkel over ontstressen en onthaasten en kan je overal cursussen volgen over bewust ontspannen, mindfulness, terug naar je innerlijke zelf, ... Bij de ichtyotherapeut steek je jouw voeten in baden en eten visjes je dode huidcellen op. Je kan in gezellig ingerichte kamers naar walvisgeluiden luisteren, ondertussen stromen de fijnste natuurlijke geuren uit buisjes uit de muur.

En dat alles terwijl de natuur in de cyclus van de seizoenen zoveel rust heeft geborgen.

Gratis en voor niets. ■

Activiteit IN DE KIJKER

Tast je graag eens in het duister en ben je niet bang van de donkere nacht?

Kom dan op **zaterdag 8 oktober om 19u30** naar de **Nacht van de Duisternis** in Zwevegem!

Je kan kiezen tussen een wandeling van ± 7 km of een (kindvriendelijke) wandeling van ± 3km en alle deelnemers krijgen een gratis drankje en pannenkoek!

**TUUR NAAR DE STERREN
DOOR EEN ECHTE
STERRENKIJKER**

**ONTDEK DE VLEERMUIZEN
LANGS HET KANAAL**

**GA OP STAP
MET DE BOSVERTELLER**

**MAAK KENNIS MET
MENEER EN MEVROUW DE UIL**

Plaats van afspraak

Sint Pietersbrugge
Kraalbosstraat
Moen (Zwevegem)

Vanaf 5 jaar!

Meer info

Dienst Milieu
Blokkestraat 29 bus 1
8550 Zwevegem
Tel. 056 76 55 80

Mineraad

't Is weer voorbij... die mooie zomercampagne

Je kon er niet naast kijken deze zomer... overal in Zuid-West-Vlaanderen vond je Natuurpunt terug. Van de vele vrijwilligers op de talloze Natuurpuntactiviteiten tot de enthousiaste jobstudenten in de Gavers, aan de Bioplanet en diverse andere winkels. Telkens een andere setting, andere weersomstandigheden, een ander publiek. Maar steeds met hetzelfde doel voor ogen; zoveel mogelijk mensen overtuigen van het belang om lid te worden van Natuurpunt en zo mee te wegen op het beleid. Geflankeerd door de ijsvogel die pronkte op alle promomateriaal rond de zomercampagne werden alle passanten aangesproken en geïnformeerd over de werking van Natuurpunt en het belang van 'Natuur van bie oes'. En of het loonde.

Pas bij het verschijnen van deze Klimop zal een definitieve balans van de zomercampagne opgemaakt kunnen worden, maar we kunnen nu al meegeven dat begin september de teller op bijna 900 nieuwe leden stond! Dat betekent een ledenstijging van meer dan 20% en het betekent ook dat de kaap van de 5000 aangesloten gezinnen in Zuid-West-Vlaanderen vermoedelijk gehaald zal worden!

Een dikke merci aan alle vrijwilligers, jobstudenten, medewerkers van Natuurpunt en natuurlijk ook Ann Tuts die de campagne mee vorm gegeven hebben. En aan iedereen die afgelopen maanden lid geworden is; van harte welkom bij Natuurpunt!

Wie nog leden wil werven én een mooie prijs wil winnen kan meedoen aan de actie 'leden werven leden' (zie achterflap). ■

➤ Braderie van Avelgem
© Pol Wannyn

↓ Eén van de jobstudenten aan
het werk in de Gavers
© Patrick De Clercq

- ↑↑↑ Een jobstudent aan het werk tijdens de Kleinste Steeple in Waregem - © Geert Taelman
- ↑↑ Marco van de dienst ledenwerving van Natuurpunt op de Kleinste Steeple - © Geert Taelman
- ← Het electrospeel bleek deze zomer heel populair - © Patrick De Clercq
- ↑ Midzomermarkt in Deerlijk - © NP Gaverstreke

In Beeld

In Beeld" plukt voor deze jaargang seizoensgebonden foto's uit de rijkgevulde database van waarnemingen.be en het aanbod van onze regiofotografen. Heb jij zelf een beeld voor ons volgende winternummer? Stuur het dan in zo groot mogelijke resolutie door naar klimop@natuurkoepel.be.

Geitenberg flop

Vogelkijkers uit onze regio weten het wel en ook wie ooit via het wandelnetwerk van Mortagne over de Geitenberg passeerde: deze site heeft een adembenemend uitzicht over het interfluvium tussen Schelde en Leie. Hier werd niet voor niets in het najaar van 2014 een vaste uitkijkpost gebouwd. In het kader van het akkervogelproject legde Stad Kortrijk in deze omgeving ook waardevolle akkerranden aan. Helaas, wie dit najaar op de Geitenberg passeert, zal er geen vogelkijkers aantreffen die er nog voor zonsopgang stevast te vinden waren. De telpost is immers omsingeld door... maïs. Ook dit landschap wordt u gratis aangeboden door... juist.

(Foto Emmanuel Desmet)

Geitenberg top

Maïs of niet, één vogelsoort voelt zich prima in zijn sas in de omgeving van de Geitenberg. Pal voor de telpost komen dicht bij de Tontekapel al jaren kiekendieven slapen. Vanaf de zomer tot in het najaar bruine kiekendieven en in de winter (maar wel steeds zeldzamer) blauwe. Bruine kiekendieven komen er steeds vaker voor en hoewel hun aantal op de slaapplek tot vorig jaar beperkt bleef tot een tiental, stelden vogelkijkers dit jaar een heuse explosie vast met een maximum van maar liefst 37 ex. op 23 augustus.

(Foto Free Claerbout)

Geen gezwam!

De ene zijn dood, is de ander... Deze volkswijsheid is dé wet van de natuur. Niets gaat verloren, alles wordt gerecycled. Zwammen vormen daar een uitstekend voorbeeld van: vele leven op dode materie en vormen een belangrijk onderdeel van het ecosysteem. De laatste jaren is het door de instroom van Oost-Europese burgers een hype geworden om zelfgeplukte paddenstoelen te eten. Elk zichzelf respecterend lifestylemagazine besteedt er tegenwoordig aandacht aan. Het plukken op zich is voor de voorplanting van de zwam niet zo erg, omdat de zwamvlok zich grotendeels onder het oppervlak bevindt. Door intensief zwammen te plukken zorg je echter wel voor overbetreding en neem je het voedsel van dieren weg. Wie bovendien niet echt een expert is, gooit voor zijn eigen veiligheid en die van zijn huisgenoten beter geen paddenstoelen in de pan: sommige eetbare paddenstoelen lijken akelig goed op hun erg giftige neven.

(Foto Dirk Desmet)

Herfst

Herfstsluier

Als de temperatuur aan de grond begint te zakken en de zon aan kracht verliest, dan kan een herfstmorgen prachtige beelden opleveren, zoals hier in de Plattemeers in Kerkhove. Een nevelsluier houdt de zompige grond van de Scheldemeersen nog even bedekt voor de zon hem optilt.
(Foto Dirk Libbrecht)

Kegelen in het gras

Als je een lang worstje met sprongetjes door het gras ziet galopperen, dan heb je ongetwijfeld te maken met een marterachtige. Meestal een wezeltje, maar met wat geluk kom je oog in oog te staan met zijn grotere broertje de hermelijn. Dit kan, als hij zijn galop onderbreekt en rechtop op zijn achterpootjes gaat staan, dit noemen we kegelen. De kans dat je zoals Luc Clarysse bij ons een hermelijn ontmoet, is echter niet zo groot. Ze voelen zich het best in ruige hoekjes waar ze hun voedsel vinden dat vooral bestaat uit kleinere knaagdieren. In de winter zijn ze dan weer gemakkelijker te zien, als hun vacht (deels) wit wordt. Alleen het topje van hun pluizige staart blijft steevast zwart.
(Foto Luc Clarysse)

Stinkdier

Wie pastinaak, venkel of dille in de tuin staan heeft, kan wel eens een rups van een koninginpage vinden. De rupsen zijn echte vreetmachines. Om jezelf én de rupsen van je groenten te laten genieten, kun je ze best samen op één plant zetten. Let wel op: als de rupsen zich bedreigd voelen, kunnen ze een doordringende stank afscheiden. In de herfst gaat de tweede generatie van deze kleurrijke joekels verpoppen om te overwinteren. Als je ze in je serre zet, dan kun je het hele proces van dichtbij volgen en fladderen er volgend voorjaar een paar prachtexemplaren je serre uit.
(Foto Siegfried Desmet)

STADSBADER

INFRA BOUW MILIEU

Stadsbader bouwt mee aan een duurzame toekomst

In Sint-Eloois-Vijve bouwde Stadsbader een gloednieuw winkelcentrum volgens de BREEAM regelgeving. De site behaalde daarmee het 'Very Good-label'.

BREEAM beoordeelt de **duurzaamheid van gebouwen in ontwerp, uitvoering en gebruik**.

Daarnaast investeert Stadsbader volop in een energiezuinig wagen- en machinepark, uitgerust met motoren die voldoen aan de strengste emissienormen.

Foto: Redevco Sint-Eloois-Vijve

Biomimicry Design van het leven

5 oktober 2016 PNSC De Gavers, Eikenstraat 131, 8530 Harelbeke

Als je wil innoveren, richt je best de spots op Moeder Natuur. Miljoenen levende organismen kunnen je daarbij helpen want hun genialiteit is onvoorstelbaar groot. Productontwikkelaars, computerspecialisten, ingenieurs en architecten zoeken gedreven naar voorbeelden uit 'de schatkamer van het leven' om de problemen waarmee ze in hun werk geconfronteerd worden efficiënt aan te pakken. Biomimicry probeert dan ook de beste slimmigheidjes in de natuur op te sporen en te vertalen naar technische innovaties voor onze eigen samenleving.

Op woensdag 5 oktober om 19.30 uur wordt dit verhaal gebracht door Christaan Thoen, bioloog en ondervoorzitter van Bio-MENS.

Locatie: PNSC De Gavers, Eikenstraat 131, Harelbeke

Info: Guy Vandevoorde 056 23 40 22

Inschrijven noodzakelijk voor 30 september: www.west-vlaanderen.be/gavers

Deelnameprijs: 3 euro (ter plaatse te betalen)

Kopje onder in de Gavers

Laat je onderdompelen in de wondere onderwereld van De Gavers. De familie Doedeleau neemt je mee op sleeptouw en toont wat er allemaal leeft onder en boven water. Na het beleven van deze interactieve tentoonstelling heeft De Gavers geen geheimen meer voor jong en oud (van 7 tot 99 jaar). Vrij te bezoeken tijdens de openingsuren van PNSC De Gavers. Groepen na reservatie.

Info: www.west-vlaanderen.be of 056 23 40 10

Data om te noteren in je agenda

Zondag 16 oktober 2016 van 14 tot 17 uur - Fruitpersdag

Vrijdag 28 oktober 2016 om 18.30 uur - Halloween

Vrijdag 2 december 2016 vanaf 17.30 tot 22.30 uur - Putteke Winter

Alle info & details:

PNSC De Gavers, Eikenstraat 131, 8530 Harelbeke, T 056 23 40 10, gavers@west-vlaanderen.be, www.west-vlaanderen.be/gavers

Vogels in onze streek

HERFST 2015

De highlights van een seizoen vogels kijken in Zuid-West-Vlaanderen.

Dit artikel is een korte samenvatting van wat tijdens een seizoen werd gezien in onze streek. Het gaat hier enkel om zeldzaamheden of uitzonderlijke aantallen. De tekst heeft niet de ambitie volledig te zijn. Wie de volledige overzichten wil zien, kan terecht op ons eigen regioscherm van waarnemingen.be: www.vwgzwv.waarnemingen.be. Zet gerust ook jouw waarnemingen op die website. Zowel opmerkelijke gegevens als waarnemingen van algemene soorten zijn er welkom, van Aalscholver tot Zwarte Mees.

THIJS CALU

BETEKENIS AFKORTINGEN: EX. = EXEMPLAAR; KP = KOPPEL; M. = MANNETJE; W. = WIJFJE; JUV. = JUVENIEL OF JONG; NO = TREK NAAR NOORD-OOST; ZW = TREK NAAR ZUIDWEST; R. = RICHTING; TP = TER PLAATSE. DE LIGGING VAN DE TOPONIEMEN KAN PRECIES NAGEKEKEN WORDEN OP WWW.VWGZWV.WAARNEMINGEN.BE. DE REGIO TELT OOK EEN AANTAL ACTIEVE TREKTELPOSTEN (BAVIKHOVE, DE GAVERS (HARELBEKE) EN DE GEITENBERG (KOOIGEM)). DE RESULTATEN VIND JE TERUG OP WWW.TREKTELLEN.NL.

Overtrekkende **grouwe kiekendieven** werden genoteerd op 2/7, 3, 16 en 25/8 (telkens 1 ex.). In totaal werden dit najaar 7 overtrekkende **visarenden** gemeld. Op 16/8 vloog een **zwarte wouw** r.O over Heestert. **Haviken** blijven regelmatig opgemerkt worden in groot Zwevegem, op 31/8 en 8/9 trok een ex. resp. over Sint-Denijs en Vichte. Van 20/9 - 31/10 werden 9 overtrekkende **rode vrouwen** genoteerd. **Velduilen** werden tussen 11/1 - 23/11 regelmatig overtrekkend of tp gezien op verschillende plaatsen. Op 26/8 vloog een **steltkluut** r.ZO over Harelbeke. **Morinelplevieren** in het najaar worden stilaan een traditie: in totaal werden 6 ex. overtrekkend gezien in de periode augustus - begin september. Overtrekkende **zilverplevieren** werden gemeld op 15/9 (1 ex.) en 26/9 (3 ex.).

5 **draaihalzen** lieten zich op verschillende plaatsen opmerken.

Tussen 2/10 en 27/11 werden een vijftal groepjes overtrekkende **toendrarietganzen** opgemerkt. Op 20/10 en 23/11 zat een w. **nonnetje** op de gaverplas. 8 **kleine rietganzen** vlogen op 23/11 r. ZW over de Geitenberg.

In augustus werden verschillende overtrekkende **zwarte ooievaars** gemeld (6ex. Tussen 2 en 14/08). **Purperreigers** werden op 12 en 13/8 gezien in Rollegem Kapelle (tp) en op 12/08 ZO-overtrekkend in Kooigem. Van 19/08 - 25/10 doken sporadisch overtrekkende **lepelaars** op (max. 30 op 6/9 over de Geitenberg in Kooigem). Gedurende het ganse najaar werden verschillende **kleine zilverreigers** opgemerkt. 4 **koereigers** vlogen op 7/9 NW over de Gavers. Op 5/10 vloog een kwak r.N over Ingooigem. Tussen 1/11 en 23/11 trokken een vijftal groepen **kraanvogels**

over (max. 50 op 23/11 over de Geitenberg). Op 6/9 zat een juv. **kleine jager** op de gaverplas. **Zwarte sterns** pleisterden op 10/8 (2ex.), 15 en 17/9 (telkens 1 ex.) aan de Gaverplas. Op 23/11 werd een **kleine alk** gevonden in Bellegem, het verzwakte en verdwaalde dier werd naar het VOC in Merelbeke gebracht.

roze spreeuw St.-Denijs
© Francis Patryn

purperreiger - De Gavers
© Ignaas Robbe

roodmus - Heestert
© Christoph Wintein

In de Gavers pleisterden dit najaar 3 **buidelmezen** (Op 1/10, 1/11 en 28/11; telkens 1 ex.). Ortolanen werden op 15/8 (r.ZW) en 9/9 (roepend) genoteerd, resp. In Sint-Denijs en Kooigem. Op 16/8 werd een **roodmus** geringd in Heestert. In totaal doken 4

bonte vliegenvangers en 10 overtrekkende **duinpiepers** op in augustus- september. In Kuurne (Oude Leie) en Bellegem werd op resp. 6/9 en 9 en 13/10 een **zwarte specht** genoteerd. Op 13/9 vloog zowaar een **nachtzwaluw** 's morgens door de mist over de Geitenberg (gedetermineerd op geluid). Op 20/9 en 14/10 trok een **grote pieper** over resp. Zwevegem en de Geitenberg. **Roodborstta-puiten** lieten zich dit najaar weer zien op verschillende plaatsen in de regio. In Moen (Orveytbos) en Gullegem werd telkens een **matkop** opgemerkt. Op 5/10 vloog een **Siberische boompieper** r. ZW over de Geitenberg. Een 14-tal **beflijsters** werden overtrekkend of pleisterend gezien tussen 2 en 27/10. Overvliegende **grauwe gorzen** werden genoteerd op 9 en 10/10, resp. in Kortrijk en Zwevegem. Langs de Leie in Kuurne lieten 2 **bladkoningen** zich van hun

mooiste kant zien op 18 en 19/10. De dag erna dook ook een ex. op in Heule. Op 18/10 vloog een **sneeuwgorz** r. ZW over het Keibeekbekken (Kortrijk). Diezelfde dag trok een **klapekster** r. Z over de Gavers. Een **oeverpieper** werd ZW-overtrekkend waargenomen in Sint-Denijs. Op 23/10 werd een roepende **goudvink** genoteerd aan de Geitenberg, op 26/10 vloog een ex. r. ZW over Sint-Denijs. Er werden 4 overvliegende **geelgorzen** gemeld. Op 31/10 vlogen 4 **baardmannetjes** r.NO over Waarmaarde. 2 **strandleuweriken** trokken r. ZW over de Geitenberg op 23/11. Dé krent van het najaar kwam in de vorm van een juv. **roze spreeuw**, ondertussen ook de terechte winnaar van de Djoni-Award. Heel wat vogelkijkers kwamen deze dwaalgast bewonderen in de tuin van Franky Vandompe in Sint-Denijs. De vogel bleef er tussen 4 en 13/11. ■

EMMANUEL DESMET

De wonderlijke wespendif

Het had de verkorte titel kunnen zijn van een Suske en Wiske-album die meer volledig als volgt had geklonken: de wonderbaarlijke redding van een jonge wespendif. Het verhaal van een wespendif die na een storm bij stom toeval op de speelplaats neerstuikte voor de voeten van vogelkijker Carlos Van De Ginste en zo zijn redding vond.

wespendif op de speelplaats
van De Ranke

Vroege vogels

Als andere roofvogels, met uitzondering van de zwarte wouw, nog aan hun najaarstrek moeten beginnen, hebben wespendifen al lang West-Europa verlaten voor hun tocht naar (sub)tropisch Afrika. Eind augustus bereiken de volwassen wespendifen al hun trekpiek en begin september volgt die van de jonge vogels. Net zoals bij andere vogels die gaan overwinteren in Afrika, is de overlevingskans van jonge wespendifen niet bitter groot. Gemiddeld 1 op de 3 wespendifen verlaat door predatie van vooral havik al niet levend het nest, evenveel wespendifen sterft gemiddeld op de tocht naar en tijdens hun eerste levensjaar in Afrika, vooral door afschot en in mindere mate door slechte weersomstandigheden. Een befaamd maar triest verhaal is dat van een gezenderde juveniele Wespendif die in 2002 op weg van Engeland naar het Europese vasteland door slecht weer op drift raakte, boven

de Atlantische Oceaan terecht kwam en noodgedwongen vijf dagen en nachten onder erbarmelijke omstandigheden in de lucht bleef. Door pogingen om zwaar weer te omzeilen, legde het jonger dier minstens 1400 km af over zee in zuidwestelijke richting. Vogelkijkers over heel de wereld die de gezenderde vogel via satelliet konden volgen, zagen tot overmaat van ramp hoe de jonge wespendif de Azoren miste, de uitgelezen kans om op adem te komen en bij te tanken. Toen iedereen begon te vrezen dat de wespendif geen schijn van kans meer had op de weidse oceaan, wijzigde hij plots resoluut zijn trekkoers in oostelijke richting en stevende op het Afrikaanse vasteland af. Helaas op 300 km van Madeira verdronk hij in zee. Ondanks het feit dat hij het niet haalde, illustreert dit voorbeeld het uitzonderlijke vliegvermogen van wespendifen.

Lucky Bird

Meer geluk had de jonge wespendif die op 31 augustus 2015 boven Vlaanderen in een mega-onweer terecht kwam dat onze regio teisterde. Verzwakt en verzopen stuikte het beestje naar beneden en landde pardoes op de speelplaats van basisschool De Ranke in Vichte waar Carlos Van De Ginste de laatste loodjes aan het leggen was voor het nieuwe schooljaar. Meester Carlos kon zijn ogen niet geloven, maar toen het tot hem doordrong dat er een uitgeputte wespendif voor zijn voeten zat, raapte hij het beestje op en bracht het in allerijl naar het Opvangcentrum voor Vogels en Wilde Dieren in Merelbeke waar de eerste zorgen werden toegediend onder de vorm van een honinggraat, voeding via een maagsonde, zoutoplossing en

antibiotica. Als bij wonder had het dier geen verwondingen toen het letterlijk uit de lucht geregend werd. De wespendif herstelde zo goed, dat hij op 11 september onder ideale weersomstandigheden samen met nog wat andere roofvogels van het VOC weer kon vrijgelaten worden nabij de trektelpost van Baaigemkouter. We duimen dat hij zijn Afrikaans avontuur overleeft en dat hij één van de volgende voorjaren de weg naar zijn broedplaats in Noord-Europa terug zal vinden. Wespendifen keren namelijk het eerste jaar niet terug naar Europa, maar overzomeren in Afrika. De meeste jonge wespendifen keren zelfs pas het derde of het vierde jaar terug naar Europa om er te broeden. ■

- ↑↑ De wespendif heeft gelukkig niets gebroken
- ↑ Jonge wespendif - De Gavers
- © Marie-Christine Depuydt
- ✓ Wespendif met honinggraat
- ↓ Wie is het meest verbouwereerd: de wespendif of meester Carlos?

KITEOPTICS

SWAROVSKI
OPTIK

Bynnex

TOUCAN

8x42
10x42

UITZONDERLIJKE
LEDENKORTING!

SIGHTS OF NATURE

Natuurpunt Optiekshop
Sights Of Nature

Pieter De Conincklaan 108
8200 Brugge
T 050 31 50 01
F 050 31 68 47
www.sightsofnature.be

KITEOPTICS
www.kiteoptics.com

 VOLG ONS OP FACEBOOK
www.facebook.com/sightsofnaturebvba

DAG VAN *De Kringloopwinkel*

ZATERDAG 15 OKTOBER

AVELGEM BEVEREN-LEIE KORTRIJK
MENEN WEVELGEM ZWEVEGEM
www.dekringloopwinkel.be

de **kringloop**
winkel

Tuinsappen Lombarts Calville
De geperste zaligheid

• Wij verwerken uw appels of ander fruit tot
een heerlijke vruchtensap (gepasteuriseerd)
• Verkoop van sappen op basis van appel
• Bedrijfsbezoeken

Luc Goossens, T&F 057 36 30 20
Slijpstraat 1, 8902 Voormezele (Ieper)
lombartscalville@tuinsappen.be
www.tuinsappen.be

**Jouw
advertentie
hier?**

Contacteer
info@natuurkoepel.be

 Belfius
Bank & Verzekeringen

Belfius regio Menen-Wevelgem
Agentschap Wevelgem

Tel: 056/43 89 80 Fax: 056/43 89 99
Email: rik.vervalle@mandat.belfius.be

Wandelen tussen Mortagne en Orveyt

UITNEEMBARE
WANDELROUTE

Een wandeling tussen en door twee jonge bossen die door het ANB aangeplant werden en onderhouden worden. In beide bossen wandel je meestal door brede lanen, ver van autosnelwegen, een dal waar het vrij stil is, met op de hoogten vergezichten over de Schelde- en Leievallei. Laarzen en/of goede wandelschoenen zijn aangewezen in de nattere periodes. Je kan er rustig wandelen via de knooppunten, het gaat wel wat op en af. Maar daarvoor krijg je wel mooie zichten. In het Mortagnebos is er plaats om te spelen. In het Orveytbos ontmoet je Shetlandpony's, die als grazers het beheer van een deel van het gebied

BAVO DE CLERCQ

verzorgen. Tussen de twee bossen ligt er natuurverwevingsgebied, zodat ze op een natuurlijke manier naar mekaar kunnen toegroeien. ANB en Natuurpunt Zwevegem verwerven hier nog gronden om om te zetten in natuur. Je wandelt op verharde wegen, stapstenen en onverharde trage wegen. Kijk af en toe omhoog om een buizerd of torenvalk te zien. Of over de akkers en weiden om een kiekendief te spotten.

Geniet van deze wandeling in deze mooie groene, agrarische omgeving.

Foto 1: Ingang van het

Mortagnebos

Foto 2: Zicht op de klim in de

Marberstraat

© Luc Dutranoit

Praktische informatie:

Afdeling: Natuurpunt Zwevegem

Start: parking Sint-Pietersbrug, Moen

Afstand: 8 km

Toegankelijkheid: enkele moeilijke punten voor buggy's

Honden: aan de lijn

Drinken: bij start/einde: Sint-Pietershof, Kraaibosstraat 6 te 8552 Moen, open op vrijdag, zaterdag en zondag, vanaf 15 uur. In de periode 15 juli tot 15 augustus: alle dagen.

Voor kinderen: het speelbos (in Mortagnebos)

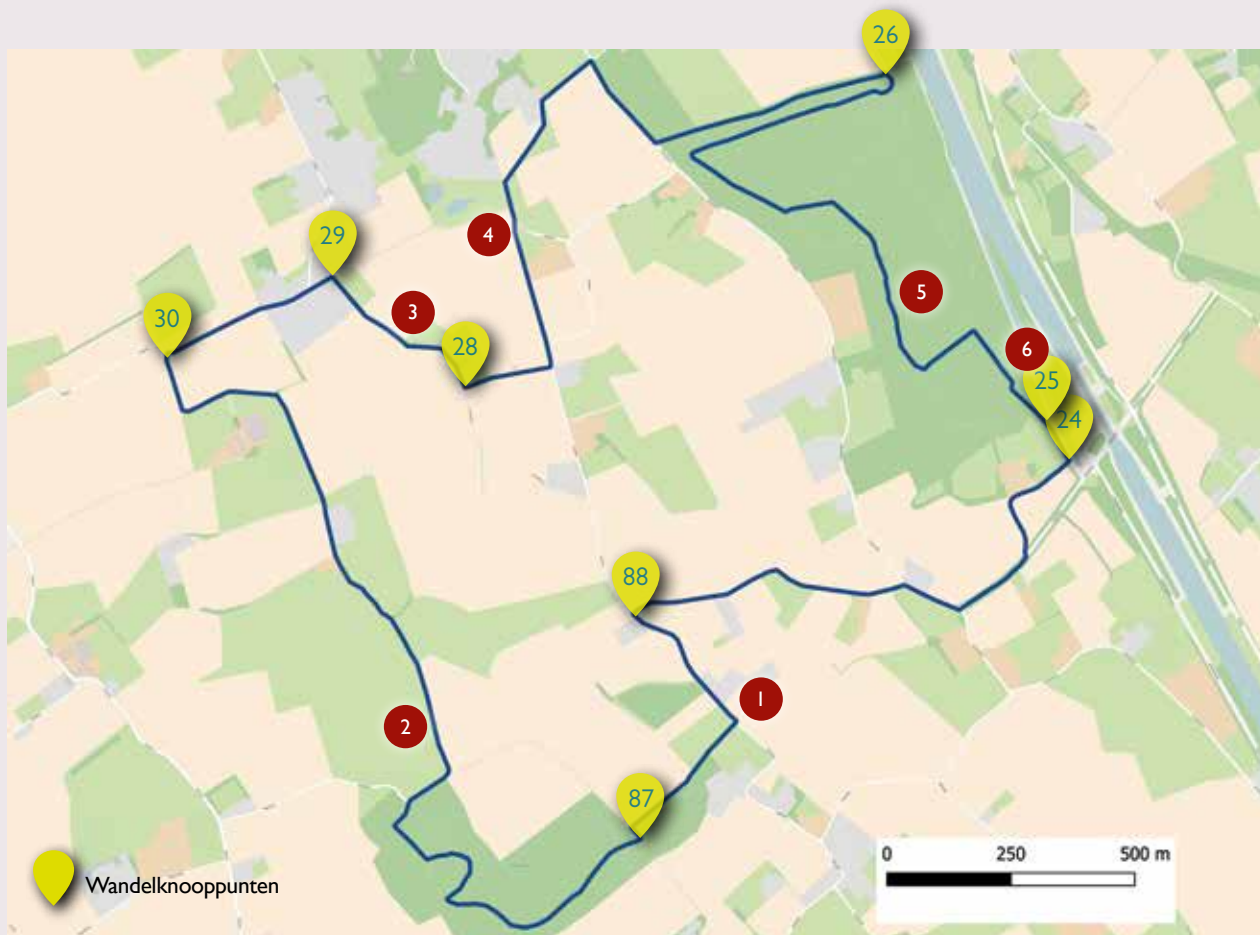
Bereikbaarheid / openbaar vervoer: lijn 91 en 93 (stopplaats Keiberg of Statie Moen-Heestert) ± 1 km stappen

Knooppuntenkaart: 'land van Mortagne'

Meer info: Natuurpunt Zwevegem

Jouw steun voor dit project: IBAN BE56 2930 2120 7588 van Natuurpunt vzw, Coxiestraat 11, 2800 Mechelen, met vermelding 'natuurgebied projectnr. 3515 Zwevegem'.

Knooppuntenwijzer: 24 - 88 - 87 - 30 - 29 - 28 - 26 - 25 - 24

Start: Sint-Pietersbrugje in Moen.

Dit beschermd ophaalbrugje is een stille getuige van het vroegere kanaal. Dit beschermd monument is dringend aan restauratie toe. Dan kan het hier weer het mooiste plekje van Zwevegem worden.

Op zonnige dagen zie je de waterschildpadjes zich opwarmen, exoten die hier niet thuishoren. Kijk uit naar het wandelknooppuntpaaltje '24' en volg richting '88'. Je komt langs het Sint-Pietershof.

Vroeger gekend als de geitenboer. Misschien zie je hier wel een paar geitjes lopen.

Langs landelijke wegen (Achterhoek) en na punt '88' wandel je door de Broekenhoek naar '87', het Mortagnebos.

Het bos (16ha) is zeer interessant omdat het in de zeventiger jaren één van de eerste voorbeelden was van bebossing van landbouwgrond. De aanwezige kruidlaag is nog niet zo rijk. Toch hebben boskruiden als bosandoorn, gewone salomonszegel, speenkruid, maarts viooltje en geel nagelkruid het bos al op eigen houtje weten te vinden.

Ook tal van dieren hebben hun weg naar het bos gevonden. Vos, bunzing, hermelijn en wezel worden af en toe opgemerkt. Nieuwkomers zijn reeën, de rode eekhoorn en de eikelmuis. Diverse algemene vogelsoorten vinden in het Mortagnebos een geschikt plekje. Ook uilen brengen hier hun kroost groot. Een klein oud stukje bos met poel is nu de eigendom van Natuurpunt Zwevegem.

Door het bos ga je richting knooppunt '30'. Je komt langs een stuk speelbos.

Bij het verlaten van het bos volg je de Marberstraat, tussen velden en akkers. Geleidelijk aan klim je naar de kam, waar je zowel richting Leie als Schelde windmolens kan zien. Hier zie je goed het verschil tussen de meer ge-industrialiseerde Leievallei, met heel veel bebouwing en de natuurlijkere Scheldevaai met groenere stroken en de beboste heuvels. Zie je de Kluisberg en de Mont-Saint-Aubert?

Foto 3: De Scheldevaai met links het Orveytbos
© Luc Dutranoit

Van '30' ga je via de Perrestraat naar nr. '29'. Hier heb je een mooi zicht op de beide bossen van de wandeling.

Vanaf '29' dalen we af richting '28', via onverharde wegen. Voor wie hier met een kinderwagen is; dit is het moeilijkste stuk; even doorbijten!

Van '28' naar '26', via stapsteentjes, langs een kapelletje en langs hagen om op de 'Hoge Weg' uit te komen.

Dan dalen we naar de 'Lange Straat' langs de rand van het Orveytbos, om aan te komen bij '26'.

Kijk daar even uit naar de Vaarttaluds, waar in mei en juni veel orchideeën bloeien. De Vaarttaluds worden beheerd door natuurliefhebbers. De ene kant door onze pony's en de andere kant door de natuurliefhebbers.

Wij gaan nu het bos in, naar nr. '25'

Het Orveytbos is een bos- en natuurgebied van 30 hectare dat op het eind van de jaren '80 is aangelegd op de kleihoop, die vrijkwam bij het afgraven van de 'Souterrain'. De souterrain was in te slechte staat en de boten werden te groot voor dat kleine tunneltje

onder berg. Door de uitgraving van het kanaal ontstonden zo de Vaarttaluds. Daar vind je zowel bos, poelen, hooilanden, struwelen en ruigtes. Ideaal voor de Shetlandpony's die er grazen. Door zijn geschiedenis is het terrein bodemkundig zeer variabel met bijzondere plekken en kalkrijke klei. Kalkminnende soorten, zoals bosorchis, hebben het hier bijzonder naar hun zin.

Ook de poelen zorgen voor bijzonder leven: libellen en de zeldzame kamsalamander. Ieder jaar vangen we het waterdraakje naast andere salamanders zoals de kleine watersalamander en de blauwe alpenwatersalamander. Voor hazelworm heb je een goede speurneus nodig. Deze pootloze hagedis is een schuw ongevaarlijk diertje dat zonneminnend is en wat moet opwarmen om in beweging te komen. De Franse soortnaam voor de hazelworm is orvet fragile. Dit zou het ontstaan van het toponiem Orveyt kunnen verklaren.

Van '25' dalen we af uit het bos om aan ons startpunt '24' uit te komen, waar je eventueel je dorst kan gaan lessen bij Lucrèce op het Sint-Pietershof. ■

5

6

**Bekijk en download
deze wandeling hier**
voor op je gps of smartphone!

Foto 4: Boerenzwaluwen genieten van het zonnetje

Foto 5: één van de poelen in het Orveytbos

Foto 6: Meidoornbessen in het Orveytbos

© Luc Dutranoit

PIËT MISSIAEN

Bos-, heide- en kalkgraslandvegetatie

IN FRANS-VLAANDEREN

Op 17 juli 2016 trok de plantenwerkgroep voor de tweede keer dit jaar de grens over. Na de Franse duinen in juni kwam nu het binnenland van Frans-Vlaanderen aan de beurt. Op zo'n anderhalf uur rijden van Kortrijk, in de omgeving van Saint-Omer, had gids Stefaan Verreux een drietal natuurgebieden uitgekozen die garant stonden voor een boeiende exploratie.

Het natuurreservaat "Plateau des Landes" beslaat een oppervlakte van 181 ha en ligt op de waterscheidingslijn van de valleien van de Aa en de Leie (70 m hoogte). Het gebied is eigendom van vier gemeenten, waarvan we er drie bezochten. In Racquinghem troffen we er vooral zuurminnende planten aan. In Helfaut leidde het wandelpad ons langs vijvers en plassen in een bosrijke omgeving. De climax van onze daguitstap kwam er tijdens de laatste wandeling in Wavrans-sur-l'Aa. Wie een grote variatie aan bijzondere planten wil zien, moet hier zeker op deze kalkhelling zijn. De geologie leert ons dat deze kalksteen stamt uit het Krijt (zowat 100 miljoen jaar geleden), toen hij werd gevormd door de zee in een warm klimaat. Ondanks de vele nieuwe ontdekkingen was onze honger niet volledig gestild want veel van de orchideeën waren immers al uitgebloeid. Een nieuw bezoek in 2017, maar dan in de lente, lijkt bijgevolg niet uitgesloten.

RACQUINGHEM

1. gewoon reukgras (*Anthoxanthum odoratum*)

De soortnaam verwijst naar de cumarinegeur, een typische hooigeur, die sterker is als bij andere

grassen. Het groeit op zure, vrij voedselarme grond in pollen en wordt niet groter dan 50 cm. Opvallend is de bruine kleur van de aartjes.

2. tormentil (*Potentilla erecta*)

In de rozenfamilie bevatten de bloemen meestal vijf kroonbladeren. Uitzondering hierop vormt de tormentil, die er vier heeft. Dit kenmerk vermijdt verwarring met het algemene vijfvingerkruis. Hij gedijt in een vochtige en zure bodem.

HELFAUT

3. hoge cyperzegge (*Carex pseudocyperus*)

De driekantige stengel sluit elke verwarring met de grassen uit. Hoge cyperzegge behoort tot de familie der cypergrassen. Zowel grassen als cypergrassen bezitten primitieve bloemen zonder kelk of kroon, maar deze zeggesoort bewijst dat de vorm van de plant kan volstaan om er iets moois van te maken. Let op de schutbladen die boven de bloeiwijze uitkomen, de langgesteelde hangende vrouwelijke aren en de licht gebogen mannelijke aar bovenaan. We vinden deze decoratieve, tot 1 m hoge plant langs waterkanten.

4. rode dophei (*Erica cinerea*)

In tegenstelling tot de gewone dophei staan alle bladeren van deze heidesoort in kransen van 3 en niet van 4. Een ander verschil is de paarsrode kleur van de kroonbladeren, terwijl die roze is bij gewone dophei. Deze laatste is de typische plant van de natte heide; rode dophei kan ook op droge zandgrond groeien, mits hij voedselarm is.

WAVRANS-SUR-L'AA

5. aarddistel (*Cirsium acaule*)

De Nederlandse naam van deze distelsoort is veelzeggend. Het bloemhoofdje heeft bijna geen stengel en staat dus bijna in contact met de aarde.

De bladeren in de wortelrozet prikken er niet minder om. Een typische kalkgraslandbewoner.

6. bruinrode wespenorchis (*Epipactis atrorubens*)

Een aantal orchideeënsoorten staan ook in volle zomer in bloei. We vonden er slechts enkele exemplaren van en bewonderden de prachtig gekleurde bloemen. De plant voelt zacht aan door de aanwezigheid van klierharen. Kalkheuvels zijn de favoriete standplaats van deze zeldzame soort.

7. geel zonneroosje (*Helianthemum nummularium*)

Op rotsachtige plaatsen vinden we deze zonneaanbidder uit een - in onze streken - kleine

plantenfamilie, de zonneroosjesfamilie. De talrijke meeldraden en de vijf felgekleurde kroonbladeren in de bloem doen enigszins aan een roos denken, vandaar de Nederlandse naam. Een belangrijk verschil zijn de enkelvoudige, eennervige bladeren, bezet met schutblaadjes.

8. hauwklaver (*Tetragonolobus maritimus*)

Binnen de vlinderbloemenfamilie zijn er talrijke geslachten, waaronder klaver, rolklaver en hauwklaver. Net zoals bij rolklaversoorten bestaat het blad bij hauwklaver uit 3 blaadjes, begeleid door 2 steunblaadjes, die echter maar half zo lang zijn. De citroengele kleur van de alleenstaande bloem springt in het oog. Op kalkrijke hellingen voelt hij zich prima. ■

Foto's: © Griet Santy

Bergelen

EEN JONG DOMEIN MET INTERESSANTE ZWAMMEN

CHRISTINE HANSSENS

Bergelen ontstond door het graven van een zandwinningsput voor de aanleg van de A17. De terreinen er rond werden samen met de put aangekocht door de gemeente. Na tal van aanplantingsacties en de uitbouw van het domein ontstond een heel interessant natuurgebied. Achteraf nam de provincie de hele zaak over in erfpacht en kocht nog gebieden bij zodat het ganse domein nu 47 ha groot is.

We gaan er regelmatig zoeken naar paddenstoelen en vonden er reeds een 200-tal verschillende soorten. Sommige onder hen zijn zeldzaam tot zeer zeldzaam. Nu wil ik jullie dan ook één en ander mededelen over de vondsten die we er konden beleven. Een van de zeldzaamste is wel de **groenwordende koraalzwam** (*Ramaria abie-*

tina) (afb.1) Deze dicht vertakte koraalzwam wordt 5 cm hoog en is normaal okerkleurig, de groene verkleuring ontstaat bij beschadiging en verouderen, maar in droge toestand gebeurt dit verkleuren minder vlot. Dit is een zeer zeldzame soort.

Een andere zeldzame soort is de **levertraanzwam** (*Macrocyttidia cucumis*) (afb.2), dit is een donkerbruin elegant zwammetje, met smalle gelige rand, dat naar levertraan ruikt. Vandaar ook zijn naam. Hij groeit zowel in loof-als naaldbos tussen de kruiden.

Pijpknotszwammen (*Macrotyphula fistulosa*) (afb.3) moet je op liggende takken van loofbomen gaan zoeken. Ze zien er uit als zeemleerleurige staafjes die wel 20 cm lang kunnen worden en

0,5 cm breed. Jonge exemplaren bezitten een spitse top. Bij oudere exemplaren is deze wat verdikt en afgerond. Op gans hun oppervlak worden witte sporen gevormd.

Aan de basis van oude of afgezaagde Zomereiken zijn prachtige groepen van de **Houtknotszwam** (*Xylaria polymorpha*) (afb.4) te vinden. Deze stevige zwarte knotsjes zijn houtig en wit van binnen. Wie ze nauwkeurig onderzoekt kan wel zien dat hun oppervlak bezet is met zwarte kamertjes waarin de sporen gevormd worden.

Oranjerode stropharia's (*Stropharia aurantiaca*) (afb.5) bezitten steenrood gekleurde hoedjes. Deze zijn enigszins kleverig in vochtige perioden; bij droogte vertonen ze lichtere

Foto's: © Christine Hanssens

vlekken. Op de hoedrand zitten regelmatig wat witte velumresten. De steel, met vezelig oppervlak, is meestal witachtig met rozige basis. Deze soort is afkomstig uit Australië. In 1957 werd ze voor het eerst opgemerkt in België. Tegenwoordig vinden we ze soms in grote aantallen op houthaksel.

Rodekoolzwammetjes (*Laccaria amethystina*) (afb.6) zijn opvallende zwammetjes die volledig de kleur van rode kool bezitten. Verwonderlijk is wel dat ze witte sporen vormen. Met te verouderen worden ze wel wat bleker.

We vonden er reeds allerhande stuifzwammen, zelfs de **reuzenbovist** (*Langermannia gigantea*) (afb.7). Deze zijn bolvormig, hun diameter kan gemakkelijk 20 cm. bereiken. Zo hebben ze de afmetingen van een voetbal. Toch werden er ooit exemplaren gevonden met 50 cm diameter. Jonge reuzenbovisten zijn zowel van buiten als van binnen wit. Ze worden bruin en zacht met te verouderen. Op dat moment zijn ze gevuld met bruin sporenstof.

De **afgeplatte stuifzwam** (*Vascellum pratense*) (afb.8) is duidelijk kleiner. Hun witte sporen worden donkergrijs met te verouderen.

Loodgrijze bovist (*Bovista plumbea*) (afb.9) is nog kleiner. Bij deze soort schilfert de witte buitenzijde af tijdens het rijpen. Dan verschijnt een loodgrijs bolletje met sporen.

Aardappelbovisten zijn eveneens bolvormig. Hun uiterlijk doet denken aan aardappeltjes, vandaar ook hun naam **kleine aardappelbovist** (*Scleroderma areolatum*) (afb.10).

Wie bijzonder intensief naar zwammetjes zoekt vindt soms een héél speciaal soortje: het **bleek nestzwammetje** (*Cyathus olla*) (afb.11). Precies een nestje met eitjes! In het jeugdig stadium is dit afgedekt met een velletje. Wanneer de “eitjes” openbreken komen de sporen vrij.

Gestreept nestzwammetje (*Cyathus striatus*) (afb.12) vormt eveneens een soort nestje met eitjes, maar de binnenzijde van het “nestje” is er prachtig gestreept.

De alomgekende **grote stinkzwam** (*Phallus impudicus*) (afb.13) was er eveneens te vinden samen met het duivelsei waaruit hij zich ontwikkelt.

Zeldzamer zijn de **roze stinkzwammetjes** (*Mutinus caninus*) (afb.14). Deze vonden we er onlangs.

Klassieke soorten zoals de gewone zwavelkop, geschubde inktzwam, grote kale inktzwam, glimmerinktwam, plooirokje en hazenpootje, echt judasoor en de platte tonderzwam komen er ook voor. Al bij al mogen we besluiten dat het domein Bergelen “bijzonder interessant is voor paddenstoelen”. Hier geldt dan ook de leuze: “Wie zoekt, die vindt”. ■

DOE MEE MET
DEZE WERKGROEP

ZONDAG 16 OKTOBER // PADDENSTOELENRIJKDOM IN HET STERREBOS IN RUMBEKE

Paddenstoelenwandeling met gids Christine Hanssens.

Afspraak: Om 14u aan de parking, Sterrebosdreef, 66 te Rumbeke

WOENSDAG 19 OKTOBER // PADDENSTOELEN IN PROVINCIE-DOMEIN 'TVELD IN ARDOOIE

Paddenstoelenwandeling met gids Jimmy Desmet.

Afspraak: Om 13u30 aan de parking van het domein

WOENSDAG 26 OKTOBER // ZOEKEN NAAR PADDENSTOELEN IN HEMSRODE IN ANZEGEM

Paddenstoelenwandeling.

Afspraak: Om 13u30 aan de parking van het domein

WOENSDAG 2 NOVEMBER // HERFSTPADDENSTOELEN IN HET GAVERDOMEIN

Paddenstoelenwandeling met gidsen Luc Pinoy en Joseph Iserbyt.

Afspraak: Om 13u30 aan parking Oost, kant Deerlijk.

WOENSDAG 16 NOVEMBER // MICROSCOPIE VAN ZWAMMEN

We bekijken de microscopie van zwammen met deskundige uitleg van Christine Hanssens.

Afspraak: Om 13u30 aan NEC De steenoven, Schaapsdreef 29, Kortrijk

WOENSDAG 7 DECEMBER // PADDENSTOELENWEEDE IN HET PALINGBEEKDOMEIN IN ZILLEBEKE

Paddenstoelenwandeling met Christine Hanssens.

Afspraak: Om 13u30 aan de parking naast de cafetaria, Palingbeekstraat, Zillebeke.

WOENSDAG 21 DECEMBER // MICROSCOPIE VAN PADDENSTOELEN

We bekijken de microscopie van paddenstoelen met deskundige uitleg van Christine Hanssens.

Afspraak: Om 13u30 aan NEC De steenoven, Schaapsdreef 29, Kortrijk

WOENSDAG 4 JANUARI // ZOEKEN NAAR PADDENSTOELEN IN NATUURRESERVAAT DE KLEIPUTTEN TE KORTRIJK

Paddenstoelenwandeling met Christine Hanssens

Afspraak: Om 13u30 aan NEC De steenoven, Schaapsdreef 29, Kortrijk

Info over deze activiteiten bij Christine Hanssens (056/21 23 13 of christine.hanssens@gmail.com)

DRIES
VANWYNSBERGHE
NAMENS DE ZOOGDIEREN-
WERKGROEP ZUID-WEST-
VLAANDEREN

■ Prikkelend beestig buitenbeestje...

Sommige dieren zien we nog steeds als “gewoontjes” maar zijn het door allerlei omstandigheden niet meer.

Waarom zien we de bijzonderheden niet van dieren die soms nog in onze eigen achtertuin leven? Ligt het misschien aan de juf in de klas die zelf heilige schrik heeft voor alles wat buiten kruipt en krevelt of ligt het aan onze buur of nonkel, die ondanks zijn betoog over hoffelijkheid en rijvaardigheid in het verkeer, dit overstekende diertje niet wist te ontwijken? Feit is dat er nogal wat “gewone” soorten dieren bestaan die graag hun bijzonderheden aan bewonderaars etaleren. Laat mij u dus - als ongedulde bewonderaar - een eerste beestig buitenbeentje voorstellen.

/// Egels

Als grootste insectenetend zoogdier van ons land past hij tussen de ‘speciallekes’ zoals het gordeldier en het schubdier. Moeiteloos biedt hij weerstand aan grotere dieren die in hem wel een eetbare brok zien. Terend op zijn eigen vetreserves kan hij een strenge winter wel de baas. We leerden hem meestal kennen in onze kindertijd via de vele mooie afbeeldingen, hij woonde in vele achtertuinen, maar weinigen hebben hem ooit ontmoet. Mooi, nuttig, soms wat humeurig maar vooral evolutie-onair gezien een uitzonderlijk beestje. Waar haalt hij het om noestige stekels, waarin zich allerlei ongedierte verschuilt, te verkiezen boven een comfortabel zacht en warm vachtje? De voordelen moeten - in de tijd dat er nog geen sprake was van onverwoestbare tuinomheiningen

en automobielen van allerlei aard - navenant zijn geweest. Het percentage verlies op een toen nog gezonde egelpopulatie zal wel te verwaarlozen zijn geweest in vergelijking met de ravage die auto's en steriel omheinde tuinen vandaag met zich meebrengen.

/// In dalende lijn

Het blijkt inderdaad helemaal niet zo goed te gaan met de egel. Het aantal verkeersslachtoffers vermindert zienderogen. Dat zou op zich een goed teken kunnen zijn mocht dit het resultaat zijn van preventieve maatregelen zoals sensibilisatie en aanpassing van de wegen, maar helaas is er daar juist een gebrek aan. De egel, hoe mooi en bijzonder ook, krijgt nog geen voorrang. Zijn pantser van spieren en stekels is niet meer opgewassen tegen de gevaren van vandaag. Individuen raken van elkaar geïsoleerd door

onoverbrugbare hindernissen zoals taaie tuinomheiningen en woestijnen van ijzer en beton. Hun geliefkoosde voedsel is vergiftigd door pesticiden allerhande. Tuinen worden omgetoverd in prachtig kort geschoren pelousen omzoomd met in het beste geval gemakkelijk te onderhouden coniferen. Vuile hoekjes en koterijen worden opgepoetst. Tuinvijvers zijn eerder betonnen bunkers dan idyllische waterpartijen. Het komt de egel allemaal niet ten goede.

/// Te veel egels?

Er zijn heel wat egelvriendelijke tips die weinig moeite kosten om toe te passen in je tuin. Wat je vooraf moet weten: er kunnen nooit teveel egels zijn. Als insectenetters zullen zij binnen hun territorium slechts een beperkt aantal soortgenoten dulden die, om nodeloze confrontaties met rivalen te vermijden, dan nog op verschillende tijdstippen actief zijn. Zelfs bij een groot voedselaanbod en doordat leefgebieden van egels elkaar overlappen, kunnen niet plots tientallen egels verschijnen, daar is hun reproductiesnelheid niet op voorzien. Een egelplag bestaat dus niet en een populatie kan zich dan ook niet op korte duur herstellen. Vandaar dat we de egel moeten behoeden voor verdere snelle achteruitgang. ■

Bronnen:

- Veldgids Europese zoogdieren. KNNV Uitgeverij
- Zoogdieren van West-Europa. KNNV Uitgeverij

Met de vrijwilligers van onze Zuid-West-Vlaamse Zoogdierenwerkgroep willen we jullie allemaal hartelijk uitnodigen om in 2017: “het Jaar van de Egel” mee te werken aan het behoud van de egel!

Tips voor het behoud van de egel

1. Kijk goed uit op de weg, vooral 's nachts, want egels zijn nachtdieren. Als ze de weg oversteken en er dreigt gevaar, gaan ze zich instinctief oprollen en blijven zo even liggen. Zo worden ze vaak doodgereden door een volgende auto. Breng hem als het kan in veiligheid.
2. Vermijd fijnmazige tuinomheiningen. Egels moeten zich kunnen verplaatsen. Al naargelang het voedselaanbod leggen mannetjes soms tot 3 kilometer per nacht af. Bij reeds geplaatste tuinomheiningen met te kleine mazen kan je onderaan om de beurt een draad wegnippen. Dat is kiezen tussen de levenslange garantie van je tuinomheining of een langlevende egel. Vergeet je buur niet in te lichten!
3. Voorzie een takkenhoop in je tuin, liefst ergens in een met rust gelaten hoekje, en laat het daar meteen wat rommelig worden. Het bespaart je veel werk, je bent alle snoeiafval en dat van je burens kwijt (een wederdienst) en de egel is er nog dankbaar voor. Succes gegarandeerd en je spaart er talloze nodeloze ritten naar het containerpark mee uit. Als toemaatje kan je ergens onderin een eghuisje voorzien waarvan de opening bereikbaar maar verborgen zit.
4. Voorzie ook een partijtje water. Het hoeft echt geen heuse tuinvijver te zijn. Een grote waterschaal die af en toe wordt ververs is al prima. Heb je wel een tuinvijver of ben je van plan er één aan te leggen, vermijd dan te steile oevers of voorzie een plankje of steen zodat de egel zichzelf uit het water kan hijsen. Egels kunnen wel zwemmen maar verdrinken als ze te vermoeid worden.
5. Ook een rijk gevulde composthoop is een bron van voedsel. Daar kan naar hartenlust in gestruind en gewroet worden. De huisspitsmuis profiteert mee.
6. Gebruik geen insecticiden en/of herbiciden. Je doodt er niet alleen de insecten of onkruid mee die het op je tuin hebben gemunt, maar zowel op korte als op lange termijn ook alle natuurlijke vijanden van de plaag.
7. Als het enigszins kan, probeer dan wat structuur aan te brengen in je tuin. Dat kan door het aanplanten van liefst inheemse heesters en bomen of een haag als tuinomheining.
8. Vind je een egel waarvan je denkt dat hij verzwakt is, breng hem dan naar het opvangcentrum. Alleen egels die lichter zijn dan 600 gram (aan het begin van de winter) of 350 gram (aan het einde van de winter) of zieke dieren kunnen naar het opvangcentrum worden gebracht. Hou de egel ondertussen in een niet al te warme omgeving. Allerlei ongedierte in zijn vacht kan zich bij hogere temperaturen sneller ontwikkelen. Gezonde egels laat je best met rust, maar vergeet ze vooral niet eerst te bewonderen.
9. Anderen sensibiliseren: Probeer ook vrienden en kennissen gevoelig te maken voor de bijzonderheden van de egel. Hoe meer mensen overtuigd zijn om kleine aanpassingen in de tuin door te voeren of zich wat meer te richten op wat er laag over de straat kan hollen, hoe meer egels. Maar ook andere dieren zullen profiteren.
10. Plaats je waarnemingen van zowel levende als dode egels (vb: verkeersslachtoffers) op waarnemingen.be: een onmisbare databank.
11. Geef nooit koemelk aan egels. Hoewel ze dit maar al te graag oplikken kunnen ze dat niet goed verdragen. Ikzelf geef soms levende meelwormen. Toch denk ik dat we hen van ons niet afhankelijk mogen maken, al is het soms verleidelijk. Een gevarieerde tuin met de daarbij horende planten en rommelige hoekjes zorgen al voor een waar feestje voor de egel. Ook kan je ergens in een vergeten hoekje een spinnenreservaatje voorzien. Dat zijn gewoon allerlei stenen, oude dakpannen, bakstenen, kapotte bloempotten en andere afgedankte milieuvriendelijke voorwerpen, op een hoop gesmeten. Dat trekt talloze duizendpoten, spinnen, hooiwagens, pissebedden en zo aan. Lekkernijen voor de egels en het spaart weer enkele ritten naar het containerpark uit.

Met deze tips hebben onze stekelige vrienden wel nog een toekomst in onze meest verstedelijkte gebieden.

Figuur 1: badende egel met op de achtergrond een poezenvrije egelsporenbuis

Figuur 2: een takkenhoop kan in kleinere tuinen binnen de perken worden gehouden door in de grond geslagen palen

Figuur 3: een spinnenreservaat groeit aan doorheen de jaren en biedt beschutting aan allerlei soorten ongewervelden

Figuur 4: egelsporen gevangen met de sporenbuis in eigen tuin

Foto's: © Dries Vanwynsberghe

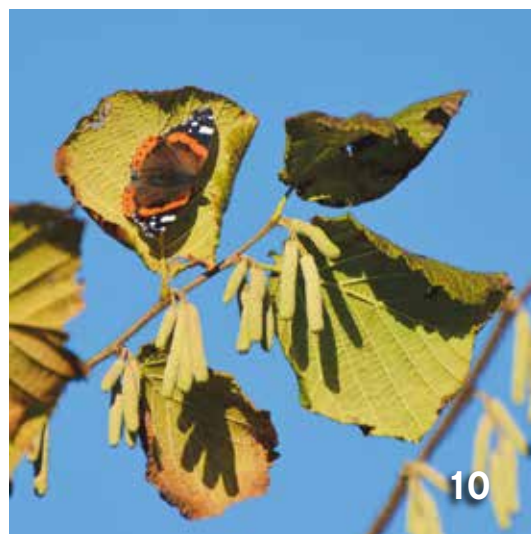
ROELAND LIBEER

Soortjes in de kijker

Een jaar rond speuren naar kriebelbeestjes brengt soms wel eens een leuke verrassing. Nu eens is het een zeldzaam beestje, dan weer een heel fraai getekend exemplaar en af en toe eentje met een speciaal weetje er bij.

Dat het in de herfst zou afgelopen zijn met de insecten is helemaal niet waar. Een aantal soortgroepen zoals de sprinkhanen, libellen, lieveheersbeestjes en wantsen zijn op mooie herfstdagen net opvallend aanwezig.

Alle foto's zijn in onze streek genomen in oktober, november of december. ■

1. niet storen - november - Bergelen / 2. oranje luzernevlinder - 13 november - Bergelen / 3. Arma custos - 18 oktober - Bergelen / 4. wilgengouduil - oktober - eigen tuin / 5. Stephanitis takeyai - novemebr - eigen tuin / 6. paardenbijter - oktober - Bergelen / 7. mijterwants - 31 oktober Preshoek / 8. harlekijnlieveheersbeestje - oktober - eigen tuin / 9. heidelibel - november - Bergelen / 10. atalanta - 25 november - Bergelen / 11. zuidelijk spitskopje - oktober - Bergelen / 12. Meidoornkielwants met druppels - 8 november - Bergelen / 13. koolwitje copula - oktober - Bergelen / 14. groot dikkopje - oktober - Bergelen / 15. copula tweetandschildwants - oktober - Bergelen / 16. gehakkelde aurelia - oktober - Bergelen / 17. dagpauwoog - oktober - Bergelen / 18. Rhyparochromus - 13 november - Bergelen / 19. Stenodema calcarata - 13 november - Bergelen / 20. Picromerus bidens - 13 november - Bergelen / 21. 10-stippelig - 31 oktober - Preshoek

foto's: © Roeland Libeer

ERIK COOMAN

Het verborgen leven van bomen

Bomen zijn als mensen

Dat gevoel laat je niet meer los als je het boek van Peter Wohlleben hebt gelezen. Hij is een Duits houtvester en bouseigenaar, en hij heeft het over het sociale leven van bomen. “Bomen vormen families” is een van zijn stellingen.

Hiermee is de toon gezet. Dit is een boek dat helder en vlot complexe zaken zoals communicatie en “samenwerking” tussen bomen uitlegt. Het is zeker een aanrader voor onze natuurgidsen, om de niet altijd simpele ecologische samenhang in de natuur aanschouwelijk te duiden aan een groep natuurliefhebbers. Een van de frappante zaken is dus de vergelijking met onze condition humaine. Je komt onthutsende gelijkenissen tegen

met menselijke gemeenschappen. Voor we hiervan enkele illustraties geven, willen we nog meegeven dat dit boek in Duitsland een enorm succes is. Het voerde maanden de bestsellerlijsten aan, wat je gezien het thema toch op zijn minst merkwaardig kan noemen. Je zou daar wat sceptisch op kunnen reageren en opwerpen dat het misschien wel in de “new age”-sfeer zit, wat zweverig en “boomknuffelig” (met alle respect voor de beoefenaars ervan)? Niet dus. De uitspraken zijn gebaseerd op waarnemingen en recent wetenschappelijk onderzoek. Hans Van Dyck, hoogleraar natuurbehoud en gedragsecologie aan de UCL heeft het over een boeiend boek waarin de auteur zijn persoonlijk verhaal onderbouwt met tal van spraakmakende wetenschappelijke studies (cf. *Natuur.focus* juni 2016).

Knoert van een knotwilg
© Erik Cooman

Dit boek is trouwens geen alleenstaand geval. Recente studies, zoals die in *Frontiers in Plant Science* komen met complementaire feiten: een boom gaat 's nachts wat "doorzakken", hij heeft slappere takken, en dat maakt hem wat kleiner 's nachts. Zo'n boom van 5 m wordt 10 cm kleiner. Hij is in een soort rustmodus (Wohlleben zou waarschijnlijk zeggen dat hij slaapt). Overdag gaat hij zich weer rechten, op zoek naar dat levensnoodzakelijke licht.

Wood wide web

Maar nu terug naar Wohlleben. Bomen hebben het imago om passieve organismen te zijn. Dit is onterecht. Ze zitten ook in hun struggle for life en hebben levensstrategieën ontwikkeld. Hiertoe wordt er samengewerkt, in eerste instantie tussen planten van dezelfde soort, maar soms ook tussen verschillende soorten. Bomen hebben een immens onderling netwerk van wortels en zwammen. Voedingsstoffen worden uitgewisseld, zware metalen uitgefilterd. Ze geven elkaar informatie over aanvallen van insecten door chemische en elektrische signalen.

Zoals in een familie voeden bomen hun kinderen op, en ondersteunen ze elkaar als ze ziek en oud zijn. Jonge bomen die onder de beschutting van hun ouders groeien, leren om te matigen in periodes van droogte en zullen in de eerste levensfase niet snel groeien. Daarna kunnen ze evenwel nog honderden jaren mee. Een boom die de "opvoeding" van zijn ouders heeft gemist, heeft vaak zijn krachten te vroeg verspild door te snel te groeien.

Wohlleben heeft medelijden met bomen in straten en parken. Hun wortels zijn begrensd, geprangd tussen trottoirs, de grond eronder samengedrukt en niet belucht. Ze hebben te lijden van strooizout, urine van honden én mensen die de bast kan stukmaken. Ze krijgen stress door het licht van straatlantaarns. Wohlleben heeft het, medelijdend, over straatkinderen.

De auteur zegt dat we nog veel niet kunnen verklaren. Een voorbeeld: bomen die stress ervaren door droogte brengen ultrasone trillingen voort. Zwitsers onderzoekers verklaren die trillingen doordat de sapstroom naar de bladeren wordt

onderbroken. Wohlleben heeft het evenwel over het "schreeuwen" van bomen die wellicht hun vrienden elders waarschuwen voor naderende droogte.

Hij stelt zich vragen: hoe zit het met het geheugen en het lerend vermogen van bomen. We weten nu al, zegt hij, dat appelbomen het aantal warme dagen tellen voor ze gaan bloeien, maar, hoe doen ze dat?

We weten ondertussen dan toch al zoveel meer over hen en hun gevoelsleven om bossen met veel respect en consideratie te behandelen. Dat is de boodschap die Wohlleben ons geeft.

Wij, en zeker de Klimoplezers, wisten al langer wat voor fantastische wezens bomen waren, maar na lectuur van dit boek voel je ze nu helemaal nabij, zoiets als naaste verwanten. ■

↖ Marentakken op populier
↑ Aanleun tegen de buren
© Erik Cooman

WOHLLEBEN Peter

Het verborgen leven van bomen. Wat ze voelen, hoe ze communiceren. Ontdekkingen uit een onbekende wereld.

Bruna Uitgevers B.V. Amsterdam (2016)

DIRK LIBBRECHT

Avelgem knijpt de katjes in het donker!

In den beginne

...zat ondergetekende nog wat op zijn computer te tokkelen 's avonds laat. Eensklaps viel er een duisternis in die niet van deze wereld bleek te zijn. Ik tuurde naar buiten, in de tuin. Normaal zie je nog wat bomen en struiken, vaag in natriumgekleurde 'shades of orange'. Nu was er alleen het gitzwarte aardedonker. Vreemd. In huis werkten alle circuits nog. Buiten zag je meteen dat alle straten in de omgeving er pikzwart bijlagen, maar bij buurman brandde ook nog het koerlampje. Toen viel mijn eurocent. Er was, na een testperiode te Waarmaarde, een algemene uitdoving van de straatverlichting voorzien over het ganse grondgebied. En die was nu ingetreden. Uiterst bevreemdend en onwennig, du jamais vu, de volledige duisternis in ons westers straatbeeld. Het donker pakte je in, zoals een warme jas, je staat op straat zonder bekijks. Een fietser komt aan, twee bundels licht, een wit en een rood. Wie erop zit, daar heb je het raden naar. Plots een brommende "Goedenavond!" en weg is ie, met een wegglijdend, ouderwets dynamogerus. Een blik omhoog, de vertrouwde dwergvleermuissilhouetten? Waar waren ze? Opgelost in het oneindige duister.

De verplichte cijfers

Sedert het begin van de schoolvakantie wordt in onze gemeente de straatverlichting gedoofd tussen 23 en 05 u., gedurende zes uur dus. De enige uitzondering hierop vormen de belangrijkste verkeersassen (gewestwegen) en bepaalde drukke buurten tijdens de weekendavonden. De inzet is dubbel: enerzijds wordt een significante financiële besparing

gerealiseerd, anderzijds is er een reductie van de CO₂-uitstoot. Deze laatste is een klimaatdoelstelling, terug te vinden in de door Avelgem ondertekende Burgemeestersconventie. Hierin werd een actie opgenomen om tegen 2020 de gemeentelijke CO₂-uitstoot met 20 % te verminderen. De precieze procentuele CO₂-besparing in de verstrekte info is momenteel nog ietwat duister, maar zou in absolute cijfers ca. 47 ton bedragen op jaarbasis. De euro's staan wel al keihard rechtop: 45.000 euro besparing per jaar met een terugverdienperiode van nagenoeg één jaar. De gemaakte investeringen zijn flankerende maatregelen zoals de vele bijkomende reflectoren in het straatbeeld en last-but-not-least: de nieuwe afstelling in het verlichtingsnet. Deze actie vergt enig tegennatuurlijk denk- en schakelwerk vanwege het betrokken utiliteitsbedrijf, wat zich dan fluks vertaalt in een vrij forse factuur. Een snelle blik op internet leert dat niet alleen Avelgem deze plannen heeft. Verschillende gemeenten voeren experimenten uit met hun straatverlichting, ook in onze Zuid-West-Vlaamse regio.

Effecten?

Even doordenken en nog wat laatavondgetokkel op het internet leert ons al heel rap het volgende: de natuur komt tot rust in het donker; over de klimaatdoelstelling spreken we nu even niet. Vleermuizen zijn rap verstoord van licht, zowel in de omgeving van hun broedterritoria als op hun vliegroutes. Ook de lichtkleur speelt: oranje zou veel minder storend werken dan wit en blauw licht. Wel zijn er soorten die graag jagen rond lichtmasten wegens de vele insecten die er rond circuleren.

Recent onderzoek door Natuurpunt, ter hoogte van autosnelwegen, toont aan dat onverlichte tunnels onder deze wegen goed gebruikt worden door vleermuizen om deze lichtlijnen te kruisen.

Maar die insecten dan waar de vleermuizen op jagen? Vele zijn nachtvlinders. Bij ons zijn er meer dan 2000 soorten van bekend, keurig bijeengeveegd onder de allesomvattende vuilbakterm 'motten'. De oudere generatie denkt dan vooral aan gaten in wollen truien en geurballen in de kast maar onze kleurige dagvlinders kunnen in soortenaantal en kleurendiversiteit bijlange na niet tippen aan deze zg. motten.

Er bestaan veel (recente) bronnen van nieuw onderzoek. Maar verder dan het feit dat nachtvlinders vooral aangetrokken worden door wit licht en dat de kans hoger is dat ze verhongeren en niet paren terwijl ze hun eindeloze rondjes draaien rond straatlantaarns, komen die onderzoeken nog niet. Het effect op de populatie-aantallen is vooralsnog niet bewezen. Eén Brits onderzoek maakt gewag van hogere dichtheden insecten en spinnen rond lichtmasten, zowel in de lucht als op de grond, op deze laatste zowel overdag als 's nachts. Ook hier nog geen bewijzen van achteruitgang van bepaalde soorten.

Verder zijn er effecten op vogels. Iedere natuurliefhebber, die in de stad woont, kent het fenomeen van zingende roodborstjes in het holst van de nacht. Deze vogel zingt meestal bij het eerste ochtend- en laatste avondgloren. Wat is het verschil met straatverlichting die zwak maar onweerstaanbaar elk hoekje binnendringt in een stedelijke omgeving?

En dan zijn er nog onze nachtelijke bosmuizen die trager zouden worden door het vele licht, waardoor ze minder eten, geen lief zoeken en zo zichzelf op termijn de das kunnen omdoen. Ook hier, geen uitsluitsel.

En wij? De mens?

Ik bespaar jullie lezers, de mooie proza die ik hier te lande al opgevangen heb over deze opmerkelijke uitdovingsact en al zeker de zeer kleurrijke vormen

die deze kan aannemen. Inhoudelijk samengevat heeft men het vooral over het veiligheidsvraagstuk, zowel in het verkeer als met persoonlijke gevoelens van onveiligheid naar verhoogde inbraak en diefstal. Naar analogie met de natuureffecten vindt men ook hier een waaier aan rapporten die heen en terug beoordelen, zwart en wit, hel en hemel. De rode draad is dat straatverlichting vooral een verhoogd gevoel van veiligheid creëert, maar of dit effectief klopt zal ook in dit artikel niet kunnen verteld worden. Dit vereist wat meer onderzoek dan een nachtelijke screening van het wereldwijde web.

Persoonlijk ben ik supertevreden en met mij vele anderen, dat we voor het eerst in ons leven een meer nadrukkelijke sterrenhemel waarnemen in eigen streek. Hiervoor moeten we alvast niet meer naar de Ardennen. Met enige inspanning observeert men zelfs de nevelige Melkweg. Stel je voor: in Zuid-West-Vlaanderen, het Texas van Europa, met ten westen hiervan de oranje gaswolk Métropole Lille. Voor het eerst in 50 jaar zie ik geen knaloranje nachtelijke hemel boven mijn hoofd. Wat een opluchting! Verder behoeft het ook geen lang betoog om te beseffen dat nachtdieren ons overmatig kunstlicht totaal niet nodig hebben. Zonder licht zijn mogelijke effecten zeker uitgeschakeld, daarover heerst niet de minste discussie.

Uiteindelijk is één der beste 'goals' nog steeds de bijna 50 ton CO2 die dit jaarlijks kan besparen, equivalent van ca. 500.000 autokilometers, enkel in Avelgem. We hopen met ons allen dat de veiligheid niet afneemt hierdoor en dat op termijn iedereen zich ook veilig voelt. Tegelijk is er het ook het verlangen om de resterende verlichting om te vormen in een intelligenter net met een betere spreiding, lichtsterkte, tijdsduur en kleurensoort, want daarover waren alle studies het roerend eens en éénvoudig in hun besluit.

Alvast een eerste ster in de duisternis: Avelgem als lichtend voorbeeld voor de burens. ■

Foto 1: Achterdriesstraat om 22h51 (30 aug) - Klassieke straatverlichting in werking met elk detail zichtbaar van wegenis, afastering, zelfs verre behuizing...

Foto 2: Achterdriesstraat om 23h07 (30 aug) - Idem kadering als foto 1, amper een kwartier later. Pikdonker straatbeeld. Verre lichtgloed aan horizon afkomstig van agglomeratie Métropole Lille

Foto's: © Dirk Libbrecht

BOOMKWEKERIJEN SYLVA

't HAND 10

9950 WAARSCHOOT

Tel: 09 376 75 75 – Fax: 09 377 37 37

info@sylva.be – www.sylva.be

**Producent van bos- en haagplantsoen
Inheems en autochtoon plantgoed**

natuurkijkers.be
oog in oog
met de natuur

SWAROVSKI
OPTIK

**Een verrekijker,
uw ideale reisgezel !**

VERREKIJKERS • STERRENKIJKERS
MICROSCOPEN • TELESCOPEN
NACHTKIJKERS
...

Natuurkijkers.be

Nederstraat 25 • 9700 Oudenaarde

+32 (0)55 61 33 13 • info@natuurkijkers.be • www.natuurkijkers.be

HOUTMAGAZIJN
Verdonckt

Bouwen of verbouwen? Sterk in hout en meer...

Ontdek ons ruim aanbod gecertificeerd hout
in constructiehout en tropisch hardhout.

PEFC®: Vuren, Grenen, Western Red Cedar, Douglas

FSC®: Padoek, Massaranduba, Tali, Afrormosia

Het keurmerk voor verantwoord
houtverbruik
CU-CCC-000718-0

Doorniksesteenweg 202 • 8580 Avelgem • Tel. 056 64 40 42
www.houtmagazijnverdonckt.be • www.outdoorwoodconcepts.be

Natuurpunt Waregem wil groeien

“Als het op ledenaantallen aankomt, dan heeft Natuurpunt Waregem nog wat goed te maken ten opzichte van het nationaal gemiddelde...” Tot die conclusie kwam het bestuur na een brainstormsessie in Deinze. Iets meer dan 400 gezinnen op

een inwonersaantal van meer dan 30.000 is eerder aan de lage kant. Nancy nam binnen het bestuur de verantwoordelijkheid “ledenwerving” op haar en drong aan op een grote actie voor het Waregemse publiek. Met Waregem Koerse voor deur lag de Jaarmarkt of de Kleinste Steeple voor de hand. Na beraad binnen het bestuur werd voor de kindvriendelijke Kleinste Steeple gekozen op zaterdag. We riepen hulp in van JNM Leievallei en Natuur.Koepel (Zuid-West-Vlaanderen). Uiteraard ondersteunde ook Cultuurcentrum Waregem en onrechtstreeks ook stad Waregem onze actie.

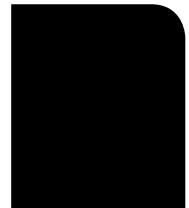
Na een 2-tal vergaderingen was de zaak rond: als kindvriendelijke actie zouden we kleine insectenhotelletjes bouwen. Het Cultuurcentrum ondersteunde onze actie met het straattheater “Big Bugs” uit Nederland (<http://streettheatre.bigbugs.nl/>). 2 activiteiten die perfect aansluiten op elkaar en jong en oud kunnen aanspreken.

En zo geschiedde. Enkele dagen ervoor werd een aanhangwagentje bamboe geknipt in stokjes van 15 à 20 cm. In de voormiddag werden de tenten opgezet en promomateriaal opgezet. Al van bij het begin van de Kleinste Steeple voelden we dat het goed zat: kinderen kwamen onze stand opgestormd om te raden wat er in de voelbox zat, kwamen kijken naar ons mini-terrarium en aquarium. Uiteraard wilden ze ook wel de bijtjes helpen met een insectenhotel. Ondertussen kon JNM en Natuurpunt Waregem de mama's en de papa's even aanspreken over de werking van JNM Piep en Natuurpunt. Telkens het Big Bugs straattheater zijn show deed, was de natuurpuntstand de hotspot van de Kleinste Steeple.

Een groot succes dus, dankzij de meewerkende verenigen. Het

bestuur wenst dan ook uitdrukkelijk iedereen te danken die hieraan meewerkte.

Achteraf bekeken kwam misschien wel een pijnpunt naar boven: naambekendheid... “Natuurpunt? Nooit van gehoord.” Ondanks de vele nationale acties van Natuurpunt (nationaal), is de naam “Natuurpunt” in het natuurarme Waregem niet gekend. Komt dat omdat er meer grijze (beton) dan groene inkt uit de pen van de Waregemse burgemeester vloeit? Gelukkig is er beterschap op komst: naast dit initiatief is ook stad Waregem aan zet: burgemeester Kurt vertelde ons tijdens de grote vakantie dat stad Waregem de historische hoeve “Goed te Beaulieu” aankocht in Beveren-Leie en ze wil integreren in de groene recreatieve long van onze gemeente... Zeer goed nieuws dus, maar daarover later meer... ■

GEERT Taelman

1. De Big Bugs op wandel bij de Natuurpuntstand
 2. Wat zit er toch allemaal in deze voelbox?
 3. De bamboe voor de insectenhôtels wordt verzameld
 4. Op zoek naar diertjes in het mini-terrarium
- © Geert Taelman

Activiteit
IN DE KIJKER

Info-avond

Duurzaam rijden:

13 oktober 2016

Waar: OC De Coorenaar Georges Coornaertdreef 7, 8792 Waregem
Programma: 18u00 Mogelijkheid bezichtigen voertuigen + technische uitleg
 19u00 Start info-avond
 20u00 Vragenronde
 20u15 Testritten + netwerking

In samenwerking met

Iedereen van harte welkom, maar indien mogelijk, graag uw aanwezigheid bevestigen wegens organisatorische redenen op waregemminiraad@gmail.com.

YVES DE BOSSCHER

→ Leerlingen van de school
wijzen naar de kunstnesten
Vrije Centriumschool

Huiszwaluwen vertrokken UIT DE VRIJE CENTRUMSCHOOL VAN ZWEVEGEM

Het nieuw opgerichte Stadlandschap Leie & Schelde verdeelde gratis kunstnesten voor huiszwaluwen aan verschillende gemeentebesturen in de regio. In Zwevegem vroeg het gemeentebestuur aan de lokale Natuurpunt-afdeling om de Vrije Centriumschool Zwevegem te assisteren bij het kiezen van geschikte locaties voor deze kunstnesten. In maart werden ze op een open deur samen met ouders geplaatst. Ondertussen kunnen we van een klein succes spreken: de voorbije zomer werden er al onmiddellijk enkele kunstnesten in gebruik genomen en precies boven het raam van het bureau van de directeur heeft een koppeltje zelfs jongen groot gebracht in een natuurlijk nest.

Joke Vandemeulebroucke uit het vijfde leerjaar bezorgde ons volgende getuigenis:

“Ik was op de speelplaats en ik hoorde voortdurend geluid en toen keek ik naar onze nestkastjes en ik zag daar plots een “vogeltje” binnenvliegen. Ik zag ook dat er tegen de schoolmuur ook een koppeltje een nest aan het maken was. Toen liep ik naar de directeur en zei: “Ik heb vogeltjes gezien en ik denk dat het zwaluwen zijn”. We liepen samen

naar buiten en het was juist. Het waren huiszwaluwen. “

Joke Vandemeulebroucke volgde de zwaluwen tot op de laatste schooldag. Ondertussen zijn de zwaluwen mét hun jongen naar Afrika vertrokken. Op school kijken ze al uit naar de volgende lente!

GEERT CHRISTIAENS VERLEGT GRENZEN MET

“Straffe Stappers” op Expeditie Natuurpunt

Op 25 en 26 juni 2016 zette Natuurpunt onze Vlaamse wildernis in de kijker. 50 teams van 4 personen legden per fiets,

te voet of per kano een tocht af waarmee ze via sponsoring centen inzamelden voor een natuurproject naar keuze. De eerste editie van Expeditie Natuurpunt was een geweldig succes. De teams trotseerden regen en wind om twee dagen door de Vlaamse wildernis te trekken. De wandelaars legden 70 km te voet af. Geert Christiaens, bestuurslid van NP Zwevegem wierf de nodige fondsen, harkte een ploeg bijeen

en ging als ‘de straffe stappers’.. op stap! Ze trotseerden weer en wind. Verschillende wandelroutes moesten door wateroverlast voortdurend worden verlegd.

De straffe stappers: vier mannen waarvan elk wel één iemand kende, maar niemand kende iedereen. Een uitdaging op zich, maar na enkele karmelieten bij de voorbereiding zouden deze straffe mannen dat varkentje wel eens wassen. Startpunt voor

de wandelaars was Vissenaken. Na het uitdelen en bestuderen van de kaarten, het nemen van een stevig ontbijt, verzorgd door de plaatselijke vrijwilligers van Natuurpunt, gingen de straffe stappers toch met een bang hartje op weg: door prachtige bossen, uitdagende landschappen, weidse velden. Verharde wegen waren bijna niet aan de orde, verdrongen velden en weiden des te meer. De kaarten toonden 1 weggetje, en twee beken. De diepte van het water gaf aan of ze juist zaten (heuphoog of

borsthoogte). De schoenen moesten heel vaak uit en barvoets verder. Om 17u kwamen ze op de kampeerweide aan en konden nog net vóór een striemende bui hun tent rechtzetten. Na een korte nacht en stevig ontbijt konden ze weer op weg. Door overstromingen was het traject nog maar een keer verlegd en werd de wandeling 5,3 km langer. Op de dijken van de Demer moesten ze door een ware stortvloed. De straffe stappers trokken verder, door, klotsende modder, heuphoog water, heel

veel bijtende muggen.....

Kilometers begonnen te wegen, regenvlagen wisselden af met zonnestreven. Na 73km kwamen ze omstreeks 17u in Muizen toe. Moe, leeg, met overal pijn maar een fantastische ervaring rijker wam Geert tegen 21u terug in Heestert aan.

Straffe stappers, Geert, Lieven, Danny en Charles. De natuur dankt jullie! ■

Natuurpunt Zwevegem koopt nieuw stuk natuur alle hulp is welkom!

Natuurpunt Zwevegem werkt actief aan de uitbreiding van het natuurgebied in de omgeving van het kanaal Bossuit-Kortrijk. Begin september kon zo opnieuw een perceel van 84a87ca worden gekocht dat de verbinding maakt tussen het Braebos, de Spoorwegzate en de Vaarttaluds. Het perceel ligt binnen de perimeter van het Vlaams Ecologisch Netwerk, vlakbij het voormalige café De Soutterrain. We zijn heel blij dat we de toekomst voor de natuur op deze plaats kunnen verzekeren. Naast de subsidies voor de aankoop bedraagt de restfinanciering ongeveer 26.000 EUR. Alle steun is welkom!

Wil je helpen, dan is elke gift op ons reservatenfonds welkom. Giften vanaf 40 EUR zijn fiscaal aftrekbaar - dan krijg je ongeveer 45% van je gift terug via je belastingsaangifte. Stort op rekening IBAN BE56 2930 2120 7588 van Natuurpunt vzw, Coxiestraat 11, 2800 Mechelen, met vermelding 'natuurgebied **projectnr. 3515** Zwevegem'.

Het nieuwe stukje natuur
© Danny Deceukelier

natuurpunt

GAVERSTREKE

BART GOETHALS

De Bonte Os, een bonte geschiedenis

In 2015 schreven we met Natuurpunt afdeling Gaverstreke vol enthousiasme over onze aankoop De Bonte Os, een vochtig natuurgebied van 2,62 ha midden het verstedelijkte deel van Deerlijk. Onder-tussen kenden we een eerste succesvol broedgeval van torenvalken (3 jongen) in onze pas opgehangen nestkast (april 2016). Natuur beleven doe je best tussen het riet en de bomen, maar Bart Goethals, conservator van De Bonte Os, raakte ook gebeten door de extra historische dimensie van dit natuurgebied.

→ Luchtfoto 2015
© Geopunt

→ © bron archief Leon
Defraeye – Deerlijk

Natuurgebieden als het Wijmelbroek (Deerlijk), de Gavers (Harelbeke) of de Kleiputten 't Hoge (Kortrijk) geven in hun naam al hints van wat je kunt verwachten. In de Bonte Os verwachtte ik niet onmiddellijk Milka-gekleurde, gecasteerde stieren. Op de kruising van de Bontestierstraat en de Vichtestraat vind je nog steeds een gebouw met de naam 'Den Bonten Os', sinds 1978 in gebruik als KSA-lokaal. Een bezoek aan het archief Leon Defraeye (heemkundige van 1899-1977) in Deerlijk bracht aan het licht dat al in 1747 sprake was van herberg 'Den Bonten Stier', maar wellicht was de herberg al langer in gebruik gezien de oude verbindingsweg Deerlijk – Vichte. In 1861 werd het omgedoopt tot 'Den Bonten Osse'. De reden van de naamsverandering is onbekend, maar laat gerust uw fantasie de vrije loop: café, drank, mannen, ...

Los van enkele verplichte sluitingen in oorlogstijd bleef de herberg/café/winkel/boerderij open tot 1977. Op de verschillende kaarten kan je het veranderende gebouw in de rode cirkel terugvinden. Nog tot op vandaag spreekt men van 'Den Osse' of 'de Bonte Os' om het specifieke gebied te benoemen.

Het archief gaf nog enkele schatten vrij waaron-

der de reconstructie van de situatie in het gebied rond de 12de- 13de eeuw na Christus.

We lezen:

Het noordelijk gedeelte, tussen de grens met Desselgem – Beveren-Leie en de aloude weg van Kortrijk naar Waregem, lag een min of meer vlak gebied van 16-18 m hoogte, bestaand uit vruchtbare zandleemkouters. Op de rand met de waterrijke Gavers ontstonden de oudste nederzettingen. Naar het noorden toe lag het Medelewoud. [...]

In het midden werd Deerlijk van west naar oost doorsneden door [...] de alluviale vlakte van de Gaverbeek, die een zeer wisselend verloop kent. Op sommige plaatsen is de vallei 60 m breed en op andere van 600 tot 1000 m. Midden in dit gebied met zijn jaarlijks terugkerende overstromingen lagen enkele droge, zanderige verhevenheden, die grote aantrekkingskracht uitoefenden op de prehistorische jagers en voedselplukkers. Deze lieten talrijke vuurstenen of artefacten in de bodem achter.

De zuidelijke helft vormt het derde element. Daar stijgt de bodem tot hoogten van 40 m in Sint-Lodewijk tot 52 m op de grens Deerlijk-Zwevegem.

De website Geopunt (www.geopunt.be) biedt ook een schat aan informatie. Het gebied rond de Bonte Os werd in de 18de eeuw (en vroeger) gekenmerkt door grote hofsteden en heerlijkheden met bijhorende akkers omringd door typische houtkanten.

In de tweede helft van de 19de eeuw zien we in het oostelijk gedeelte van de Bonte Os aanplanting van bos. De aanwezigheid van Slanke sleutelbloemen en Muskuskruid deden al een vroegere aanwezigheid van oud bos vermoeden. Ook al zijn bomen gerooid, de ondergrond draagt nog steeds de sporen van dat bos. De Bontestierstraat was toen al een landweggetje.

Naast het archief Leon Defraeye en online kaarten op Geopunt kwamen we ook veel informatie te weten over de evolutie van het gebied in de 20ste eeuw via een burenwandeling. We nodigden op 19 juni 2016 alle omliggende burens uit voor een VIP-wandeling en met een opkomst van meer dan 60 personen en de aanwezigheid van de laatste café-uitbater een groot succes (8 nieuwe Natuurpuntleden).

Wetend dat bijna alle bossen tijdens de wereldoorlogen werd gekapt, waren we benieuwd of iemand ons kon vertellen hoe oud onze populieren waren. Getuigen verklaren dat het bos in 1947 werd aangeplant en dat de bomen dus bijna 70 jaar oud zijn. Uniek voor populieren want deze zijn (economisch gezien) na 30 jaar al kaprijk.

Het bos wordt ook het 'vrijersbos' genoemd. De glimlach en de fonkelende ogen van sommige aanwezigen sprak boekdelen. Het bos en rietveld werd eind vorige eeuw ook door de lokale KSA regelmatig gebruikt voor bos- en modderspelen.

Met de aankoop hebben we duidelijk ook een stukje Deerlijkse geschiedenis aangekocht. Wie nog meer interessante informatie kan bieden over het gebied, mag gerust contact opnemen met de conservator Bart Goethals, via telefoon (0477 267 223) of via e-mail (gaverstreke@natuurpunt.be).

In 2017 plannen we alvast een officiële opening van het gebied en de nieuwe poel in de oostelijke weide (aangelegd met hulp van Stadlandschap Schelde en Leie). U komt toch ook? ■

← Ferraris kaart
(1771-1774)
© Geopunt

✓ Vandermaelen kaart
(1846-1854)
© Geopunt

Activiteit
IN DE KIJKER

INZAMELACTIE GSM EN COMPUTER van 8/10 tot 14/10

Jouw OUDE GSM
EN/OF COMPUTER
voor een BOOM

Deponeer hier je oude gsm en/of computer
en steun de boomplantactie van Natuurpunt

Méer info: www.dekringloopwinkel.be

FRIEDA FLO

Een speelzone in het Preshoekbos

In het Preshoekbos, het stadsrandbos van Kortrijk en Menen, wordt een nieuw deel ingericht: het speelbos in de zone Markebeek - Pauvre Leute in Marke. De wandelaars, fietsers, spelende kinderen, jongeren op vakantiecampjes... kunnen het al zien groeien. De mooie zomerdagen van 2016 waren uitnodigend om er nu al te ravotten in een stukje natuur.

Aan de kant van het Markebeeks fiets- en wandelpad werd nu een speelzone aangelegd door de stad Kortrijk. Oeroude knotwilgen in een lager gelegen grasland tonen een vroegere kronkel in de loop van de Markebeek. Bij de nieuwe poel staan er dertien

“reuzen”gezellige klimbomen. In de poel leven verrassend veel kikkertjes en andere waterbeestjes. De overkant van de beek bereik je via een nieuw brugje of je gaat gewoon met je laarzen of op blote voeten door een doorwaadbare zone. (Een aanrader als de beek straks wat properder wordt!) Het agentschap Natuur en Bos voerde er werken uit om de beek een betere capaciteit voor waterberging te geven. Er is een overstromingsgebied uitgegraven met eilandjes bezaaid met riet. Er komt een doorwaadbare plaats met dorpen van steenstort. De beek zelf heeft een andere loop, is breder en minder diep en heeft een bypass in een moeraszone met elzenbosjes. Meteen wordt ook het speelbos van 4,13 ha ingericht. Verder rijzen tussen de beek en de Pauvre Leute 3 grote en 3 kleine speelbergen van 3 meter hoog op. Voor die heuvels ligt een poel, op die heuvels komt bos, tussen die heuvels: grasvelden, speelruimte en wandelpaden. Puur natuur om van te genieten met alle mogelijkheden om “buiten te spelen”: ploeteren, klimmen, speuren... Hoger op, bij de Pieter Casierstraat werd er in 2014 bos aangeplant door de Markse bevolking. Wie verder wandelt komt via de Cornelusweg, een oud kasseiwegeltje, naar de Watervalstraat en de Keizersberg. Dit is de graaszone van het Preshoekbos: een “berg” met een unieke flora, 5 pony's en 12 schapen. Alles weelderig aan 't groeien! ■

Foto's: © Pierre Deryckere

Uitnodiging: zondag 9 okt vanaf 14 u.: **officiële opening van het Speelbos** met tal van activiteiten. Natuurpunt Kortrijk organiseert twee kleine begeleide wandelingen in het nieuw speel- en bosgebied.

Iedereen welkom!

Preshoekstraat tussen nrs 135 en 137 8510 Marke - Ingang naast Markebeekfietspad

Activiteit
IN DE KIJKER

JNM, je beestigste jeugdbeweging!

JNM, de Jeugdbond voor Natuur en Milieu, is een jeugdbeweging voor iedereen van 7 tot 26 jaar die zich goed voelt in de natuur en zijn schouders niet ophaalt voor het milieu.

Regelmatig trekken we erop uit om de natuurgebiedjes in onze streek te verkennen. We doen aan natuurstudie, spelen spelletjes, steken onze handen uit de mouwen voor beheerwerken en af en toe voeren we (milieu)acties. Bovendien gaan we op een duurzame en milieuvriendelijke manier door het leven en proberen we anderen daar ook warm voor te maken. En tijdens de zomermaanden? Dan genieten we samen met vrienden van de natuur op één van de vele kampen in binnen- en buitenland.

In JNM zijn er drie leeftijdsgroepen:

/// **De Piepers** zijn kinderen tussen 8 en 12 jaar (derde tot en met zesde leerjaar). Op activiteiten spelen we spelletjes die draaien rond natuur en milieu en trekken we naar natuurgebieden op onderzoek. Elk jaar doen we met Leievallei een piepkamp.

/// **De Ini's** zijn voor jongeren tussen 12 en 15 jaar (eerste tot en met derde middelbaar). Zij doen naast spelletjes grotere tochten met meer focus op natuurstudie. Er is ook een inikamp dat bij Leievallei samenvalt met het piepkamp.

/// Vanaf 16 tot 26 ben je **groot lid**. Grote leden doen trektochten, weekends en zotte activiteiten gelinkt aan natuurstudie, milieu(bescherming) en

beheer. Het jaarlijks groteledenkamp is meestal in het buitenland.

/// Als groot lid ben je ook welkom in ons bestuur. Als **bestuurslid** krijg je een functie en/of kan je leiding geven aan één van de leeftijdsgroepen.

In Zuid-West-Vlaanderen zijn drie JNM-afdelingen actief. JNM Leievallei (Anzegem en Waregem), JNM Roeselare (Izegem en Ingelmunster) en JNM Kortrijk (alle andere steden en gemeenten). Drie afdelingen wil ook zeggen dat er heel wat activiteiten zijn. Neem zeker een kijkje op www.jnm.be voor alle informatie en data. En in de komende edities van Klimop stellen we telkens één JNM afdeling aan je voor! ■

■ Zomers wandelen in Kuurne

Ook in Kuurne genieten we met volle teugen van de 'Natuur van bie oes'. Vaak kleine stukjes natuur die verscholen liggen tussen de verstedelijking maar altijd weer zo verrassend en mooi uit de hoek komen.

Op 12 juni - vadertjesdag

- ontdekten we het Oude Leiereservaat. En waar kan een vader beter zijn dan in de natuur? Waar kan gelijk wie beter zijn dan in de natuur? Waarschijnlijk is dat de reden waarom de deelnemers die dag zo talrijk aanwezig waren in ons reservaatje aan de Oude Leie. Johan Staelens gidste ons doorheen het reservaat, en liet ons zien dat het werk van vele vrijwilligers toch kan resulteren in 'grote natuur' op een 'kleine oppervlakte'. Reden te meer om na de boeiende tocht samen het glas te heffen, hopelijk op nog meer natuur met nog meer enthousiaste wandelaars! Op 28 juni trokken we door de Groene Long in hartje Kuurne.

Een van de eerste echte mooie zomerdagen en dus veel blijge gezichten en gids Johan Staelens in opperbeste stemming. De vele bloeiende orchideeën zorgen ervoor dat de Groene Long er eind juni prachtig bij staat. We konden vaststellen dat ook de padden, vlinders en libellen volop genieten van dit pareltje. En ook de talrijk opgedaagde natuurfotografen konden hier hun hartje ophalen. ■

Volg het reilen en zeilen van Natuurpunt de Vlasbek op <http://janusfoto.wordpress.com/> en <https://www.natuurpunt.be/natuurpunt-de-vlasbek>

JAN VANAVERBEKE EN DIRK VERHAEGHE

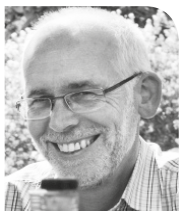
natuarpunt

19 & 20
NOV

Kom planten, Knotten, snoeien,
maaien, kappen... voor de
natuur in jouw buurt.

Dag van de Natuur

WWW.DAGVANDENATUUR.BE

MARTIN RAEPSAET

Wat eten we als de winkelrekken leeg zijn?

Wij staan er niet bij stil, naar de winkel gaan om brood, aardappelen en groenten. Het is toch zo eenvoudig en normaal voor iedereen. Maar kunnen we erop rekenen dat dit steeds zo zal blijven? Pablo Servigne, Belgisch dokter in de wetenschappen, publiceerde een rapport bedoeld voor het Europees Parlement onder de titel: "Europa voeden in tijden van crisis: de weg naar een veerkrachtig voedselsysteem". In wat volgt kan je de grote lijnen van zijn betoog lezen.

Loopt onze voedselvoorziening gevaar?

Onze huidige voedselbevoorrading bevat volgende risico's:

1/ zij berust op een 'industriële systeem': gebaseerd op goederen transporten over lange afstand, met gebruik van veel fossiele energie (bewaring, machines, personeel), waarvan we weten dat de beschikbaarheid binnen 5 à 10 jaar onverminderd gaat verminderen.

2/ zij is gebaseerd op een 'toxisch systeem' (pesticiden, herbiciden, fungiciden en chemische meststoffen) dat de ecosystemen vernietigt, bijdraagt aan de klimaatopwarming, de volksgezondheid bedreigt, en dat immens verspillend is.

3/ zij is zeer kwetsbaar:

- door de groeiende instabiliteit van het klimaat (met grotere extremen)
- door het einde van de goedkope olie
- door het schaars worden van sommige mineralen (bvb. fosfaat)
- door watergebrek (wegens vervuiling en wegens uitputting grondvoorraden)
- door economische crisis (failliet van sommige euro-zones, de bankencrisis) en sociale crisis
- doordat alles zeer sterk gecentraliseerd verloopt: de steden hangen voor hun voedsel vaak af van slechts enkele bedrijven die de controle hebben vanaf productie tot op de schappen in de supermarkt.

Als Europa deze 'industriële logica' in de voedselvoorziening wil verderzetten in de toekomst, dan moet zij dit doen met minder vruchtbare teeltoppervlakte en met bezoedeld water en vervuilde bodem. Bovendien in soms extreme klimatologische omstandigheden en met een spaak lopende industrie wegens daling van de energiebevoorrading.

Gelukkig, er is een andere weg!

In de marge van het huidig systeem is er al een transitie gestart en deze moet nu veralgemeend worden.

1/ Er is een veerkrachtig voedselsysteem in volle ontwikkeling, met volgende aandachtspunten:

- terugkeer naar **meer lokale voedselbevoorrading**. Door productie, verwerking en bewaring van voedsel lokaal houden, verhoogt de voedselzekerheid in onze regio's, wordt arbeid gecreëerd en vermindert het gebruik van fossiele energie (en het impact op ons klimaat)
- lokaal betekent ook **klein-schaliger** werken, weg van de multinationals en de wereldwijde transporten
- landbouw met **grotere diversiteit** (niet alle eieren in één mand leggen): dit betekent dat de landbouw en hun organisaties moeten overleggen om hun productie niet langer af te stemmen op speculatieve markten (graan, mais, soja, aardappelen, suikerbiet...), maar op de directe noden van de regio, met een grotere diversiteit in het aanbod;

- **met hergebruik** van afval, kringlooplandbouw = recycleren van mineralen i.p.v. aanvoer ervan
- **gebaseerd op de lokale gemeenschappen:** 'eendracht maakt macht': de sociale cohesie van de gemeenschappen behouden, want dit helpt de veerkracht bij 'schokken'. Zolang de sociale banden bestaan, is alles nog mogelijk: wij keren terug naar een tijdperk van wederzijdse hulp.

2/ Er komt een nieuwe vorm van landbouw: deze landbouw moet gekaderd worden binnen drie fundamentele principes: de ecosystemen herstellen, zich beperken tot natuurlijke en hernieuwbare energie en in staat zijn om de klimatologische extreme veranderingen op te vangen. Deze nieuwe werkwijze houdt rekening met hoe de natuur functioneert en past de werkwijzen consequent aan (agro-ecologie en permacultuur):

- **herstellandbouw:** Het beroep van de landbouw wordt een beroep van herstel van de natuur: de bodem in een betere staat achterlaten dat deze vóórdien was. Productie zonder synthetische meststoffen en pesticiden (agro-ecologie en permacultuur), met een lichte vorm van mechanisatie en met hergebruik van afval (kringlooplandbouw)
- **naar een landbouw die de zonne-energie** beter gebruikt (zelf energieproducent worden); de toekomst zal misschien meer gelijken op de pré-industriële tijden, met dat verschil dat we wel blijven innoveren met de mogelijkheden van de zonne-energie en hernieuwbare energie. Deze landbouw zal intensiever zijn, meer mensen tewerkstellen, en niet-industrieel. Daarbij zal **meer handarbeid** nodig zijn. 1 vat olie komt in energie overeen met 12.5 jaar menselijke handarbeid: elke inwoner van een geïndustrialiseerd land leeft

dank zij het energetische equivalent van 100 slaven (voor voedsel, verplaatsing, ...). Bij afwezigheid van fossiele energie moeten we een groot deel van de bevolking terug inschakelen in de landbouw.

- in een instabiel klimaat moeten de nieuwe agro-ecosystemen **in staat zijn om klimatologische extreme situaties op te vangen**. Dit kan door o.a. gebruik te maken van **meer genetische diversiteit** en **door bomen en doorlevende culturen**; de eenjarige culturen zijn desastreus voor het milieu door bodemerosie, watervervuiling door de meststoffen, groot energieverbruik en vrijstelling van broeikasgassen. Doorlevende gewassen kunnen 3 à 5 jaar meegaan, sommige 10-tallen jaren, of boven de honderd jaar. Bomen, struiken en doorlevende gewassen zijn zeer interessant om veerkrachtige agro-ecosystemen te creëren. Eénjarige en doorlevende gewassen kunnen ook gecombineerd worden.

Hoe krijgen we al dat voedsel dan in de stad?

1/ Korte keten wordt de norm in het post-olie tijdperk.

Het is duidelijk dat we vlug moeten gaan naar kleine familiale productie, naar korte keten (zeer nabije productie; stadsrandproductie), voordat we systematisch 'slagen' gaan krijgen. Het is dus ook belangrijk om ook de kleinschalige handel op peil te houden (de kleine kruidenier) en daarbij er op te letten dat deze zich dan ook lokaal bevoorraadt, en niet bij de grote industriële ketens aankoopt.

2/ Stadslandbouw: een toename aan peri-urbane landbouw met veel minder transport en ook meer gebruik makend van collectieve tuinen, stadstuinen. **Permacultuur** is een ideale manier om in kleine stadstuinen toe te passen.

Bij stadslandbouw gaat men ervan uit dat deze een complement vormen bij de landbouw op grotere percelen: de graanproductie bv. die de essentiële basis vormt van onze voedingsenergie gebeurt dan nog steeds buiten de stad, in de stadsrand.

Stadslandbouw brengt ook mensen samen, en is een werkverschaffer. Is dit economisch leefbaar? Ja, onder bepaalde omstandigheden: het is een intensieve een kleinschalige vorm van landbouw, in volle grond of op daken en balkons, in serres; met een grote diversiteit aan aanbod.

Er blijven daarbij wel diverse vormen van pollutie (lucht, bodem, water), maar deze pollutie is wel relatief zwak tegenover de vervuiling en stof die de stadsbewoners continu inademen.

Hoe kan deze transitie, de overstap naar een nieuwe voedselstrategie tot stand komen?

We weten dat het agro-industriële systeem dat gebaseerd is op fossiele energie niet kan blijven bestaan, maar we moeten er ons van bewust zijn dat we gedurende meerdere jaren een overgangssituatie moeten meemaken, met een **coëxistentie van beide systemen** die zowel structureel als qua doelstelling mekaar's opponent zijn. Het oude systeem dient te verdwijnen en kleinere nieuwe systemen zullen verschijnen, komend vanuit de basis, maar ondersteund door institutionele krachten.

Voor deze 'nieuwe' landbouw bestaat er geen eenheidsmodel, één systeem dat opgelegd wordt. Elk systeem heeft zijn sterktes, afhankelijk van de omstandigheden en de regio's.

Het is ook noodzakelijke dat de **institutionele blokkades gestopt** worden, want dit is een systematisch en structureel probleem dat alle vernieuwing tegenhoudt. De overheid moet willen investeren in deze innovatie; kijken we even bij het INRA (Institut National de Recherche Agronomique): er zijn op 9000 posten slechts 35 die hun tijd wijden aan onderzoek op vlak van biologische landbouw...; dit maakt duidelijk hoeveel belang de overheid hierin stelt. Ook het lobbywerk van de multinationals moet aan banden gelegd worden opdat er op overheidsniveau correcte en gefundeerde beslissingen worden genomen.

En er blijft de moeilijkheid van het creëren van de vraag naar deze transitie. Wij als **verbruiker hebben**

evenzeer een grote rol te vervullen: de consument moet rekening houden met de limieten, dus geen tomaten of boontjes in de winter, geen subtropische vruchten in het noorden, ... Transitie is niet mogelijk als we aan de huidige veeleisende wensen van de consument willen blijven voldoen, zo kunnen we nooit in overeenstemming komen met onze biosfeer.

Er heerst een klimaat van collectieve blindheid wat de risico's betreft, ook voor deze komende voedselcrisis. Maar transitie kan niet opgelegd worden aan de burger die er niet om gevraagd heeft, dit werkt contra-productief. Het grootste obstakel van de transitie bevindt zich niet op de velden of op de tractor, maar in de supermarkten en de gezinnen zelf.

Laat het duidelijk zijn dat het huidige landbouwsysteem zich op middellange termijn te pletter loopt, blind gehouden door onverantwoordelijke overheden, dicterende multinationals en onbewuste beroepsorganisaties. We hebben de mogelijkheid om keuzes te maken en vooruit te gaan, maar we missen de verbeelding en de durf om het te doen. We kunnen deze komende voedselcrisis omzeilen door tijdig beschikbare oplossingen verder uit te werken. Als consument heeft iedereen daarin zijn verantwoordelijkheid. Ook in onze regio zien we pasklare oplossingen (plukhoeves en korte keten initiatieven) die verder navolging krijgen en uitbreiden, met nieuwe mogelijkheden. Iedereen is aan zet! ■

Editions Nature & Progrès
ISBN: 978-2-930386-52-2
Format: 13x21 cm
Nbre pages: 192
Prix: 13,70 €
Parution: Juin 2014 (Belgique)

Activiteitenkalender

Legende

NK Natuurkoepel zvw
NPA Natuurpunt Avelgem
NPDB Natuurpunt De Buizerd zvw
NPDV Natuurpunt De Vlasbek zvw
NPGS Natuurpunt Gaverstreke
NPK Natuurpunt Kortrijk
NPKA Natuurpunt Krekel Anzegem
NPW Natuurpunt Waregem
NPWM Natuurpunt Wevelgem-Menen
NPZ Natuurpunt Zwevegem

VELTH VELT Harelbeke-Kuurne-Waregem
VELTK VELT Team Eetbaar Kortrijk
VELTW VELT Wevelgem-Menen
VELTZ VELT Zwevegem-Kortrijk

HYLA Amfibieën- en reptielenwerkgroep
IWG Insectenwerkgroep
GEO Werkgroep Geologie en Landschap
MYC Werkgroep Mycologia
PWG Plantenwerkgroep
VWG Vogelwerkgroep
ZWG Zoogdierenwerkgroep
WGTW Werkgroep Trage Wegen
BWG Bijenwerkgroep
SOL Sol Suffit

Zaterdag 8 oktober

//BEHEERWERKEN - NPA

WANNEER: 08:30 - 12:00
WAAR: Meersstraat 45, Avelgem
WAT: Samen "werken" in natuurgebied en napraten tussen pot en pint
INFO: Katrien Vandenbergh (056/ 64 62 15 of +32 472 99 16 59 of katrien.vandenbergh@gmail.com)

//BRAMEN TREKKEN IN BASSEGEMBOS - NPKA

WANNEER: 09:00 - 12:00
WAAR: Bassegembos, Bassegembosstraat, Anzegem-Kaster
WAT: Iedere zaterdag in oktober trekken we bramen. We trakteren met verse soep.
INFO: Erik Cooman (erik.cooman@fulladsl.be)

//PLANTENRUILBEURS IN DE GROENE LONG TE KUURNE - NPDB

WANNEER: 14:30 - 17:00
WAAR: Oudstrijderslaan 3, 8520 Kuurne
WAT: Plantenruilbeurs in samenwerking met Velt Kuurne-Harelbeke. Iedereen is welkom ook de mensen die geen plantjes in ruil aan te bieden hebben.
INFO: Dirk Desmet (056/70 14 07 of deedee.desmet@skynet.be)

//ALGEMENE LEDENVERGADERING VAN DE VZW - NPDB

WANNEER: 17:00 - 19:00
WAAR: Oudstrijderslaan 3, Kuurne
WAT: Alle leden van Natuurpunt De Vlasbek Vzw worden uitgenodigd om deel te nemen aan deze algemene vergadering van de Vzw. Het programma van deze vergadering zal ten gepaste tijde per brief worden medegedeeld aan de leden van de Vzw. Gelieve uw deelname te willen bevestigen via telefoonnummer 056 70 14 07 of mail naar deedee.desmet@skynet.be
INFO: Dirk Desmet (056/70 14 07 of deedee.desmet@skynet.be)

//BEHEERWERKEN VILLAPLASJES IN DE GAVERS - NATIONALE NATUURWERK-DAG - NPGS

WANNEER: 09:00 - 12:00
WAAR: Meersstraat, Harelbeke
INFO: Bart Lemey (0474/51.67.65 of gaverstreke@natuurpunt.be)

//NACHT VAN DE DUISTERNIS - NPZ

MEER INFO: Zie blz. 19

//MUIZENMONITORINGAVOND (AVONDACTIVITEIT) - NPW

WANNEER: 17:00 - 03:00
WAAR: Treinwagon Natuurpunt Waregem
WAT: We kijken met behulp van lifetraps en aas welke muizen er te vinden zijn op de spoorwegtaald. De vallen worden een tweetal uur voor zonsopgang geplaatst en daarna een 3-tal keer gecontroleerd met tussenpozen van 3 uur. Heb je interesse om te helpen of te komen kijken, neem dan best eerst even Info: op. De lifetraps worden gezet rond 17u. Daarna zijn er controles rond 20 u. 23 u. en 02 u.) Bij slechte weersomstandigheden kan deze activiteit afgelast worden, dus bij twijfel op de dag zelf Info: opnemen.
INFO: Patrick Vandenbussche (patrick.vandenbussche2@pandora.be of 0472/88 12 62) of Frederic Piesschaert (frederic.piesschaert@hotmail.com of 0472/52 59 74)

//NACHT VAN DE DUISTERNIS - NPKA

WAAR: Bassegembosstraat, Anzegem
WANNEER: 19:00 - 22:00
WAT: In Bassegembos ervaren we het duister
INFO: Patrick Vaneeckhout (Patrick.Vaneeckhout@telenet.be)

//BEHEERWERKEN: BOOMGAARD COTTENIER, MAAIBEHEER - NPZ

WANNEER: 08:00 - 12:00
WAAR: Kraaibosstraat, Moen
WAT: Beheerwerken: boomgaard cottenier, maaibeheer
INFO: Danny Deceukelier (danny.deceukelier@telenet.be)

Zondag 9 oktober

//WEEK VAN HET BOS: OFFICIELE OPENING SPEELBOS PRESCHOEBOS - NPK & NK

MEER info: Zie blz. 50

//HERFSTWANDELING - EETBARE EN NIET EETBARE PLANTEN - NPGS

WANNEER: 09:00 - 12:00
WAAR: Eikenstraat 131, Harelbeke
WAT: De gids neemt ons op sleeptouw in de Gavers en leert ons ontdekken wat culinair interessant is.
INFO: Jean-Pierre Deroo (0476/82 87 55 of gaverstreke@natuurpunt.be)

//VOGELTREKTELLING - NPDB

WANNEER: 09:00 - 18:00
WAAR: Waterstraat 10, Bavikhove
WAT: Zoals ieder jaar gaan we vogels tellen die op trek zijn aan onze trektpost aan de Waterstraat te Hulste.
INFO: Dirk Desmet (056/70 14 07 of deedee.desmet@skynet.be)

//WEEK VAN HET BOS - NPDB

WANNEER: 11:30 - 17:00
WAAR: Vlasbos nabij Ringbrug (kant Lacrawijk), Ingelmunster
WAT: Activiteiten met streekverkeners SLS, infostand NPDB en inkersgilde De Kasteelbe ism gemeente Ingelmunster
INFO: Hendrik Debeuf (051/31 21 62 of info@debuizerd.be)

Dinsdag 11 oktober

//BEHEERWERKEN - NPA

WANNEER: 14:00 - 17:00
WAAR: Meersstraat 45, Avelgem
WAT: Beheerwerken op dinsdag na de middag Samen "werken" in natuurgebied en nagenieten tussen pot en pint.
INFO: Katrien Vandenbergh (056/ 64 62 15 of +32 472 99 16 59 of katrien.vandenbergh@gmail.com)

Zaterdag 15 oktober

//DAG VAN DE TRAGE WEG

MEER INFO: Zie blz. 13

//BEHEERWERKEN: SNOEIWERK - NPZ

WANNEER: 08:00 - 12:00
WAAR: Kraaibosstraat, Moen
WAT: Beheerswerken: snoeiwerk
INFO: Danny Deceukelier (danny.deceukelier@telenet.be)

//BRAMEN TREKKEN IN BASSEGEMBOS - NPKA

WANNEER: 09:00 - 12:00
WAAR: Bassegembos, Bassegembosstraat, Anzegem-Kaster
WAT: Iedere zaterdag in oktober trekken we bramen. We trakteren met verse soep.
INFO: Erik Cooman (erik.cooman@fulladsl.be)

Zaterdag 15 oktober

//LEDENFEEST - VELTZ

WANNEER: 13:00 - 21:00
WAAR: afspraak carpoolparking Cowboy Henk Kortrijk
WAT: Per bus naar De Blankaart (wandeling) - Het Dischhof (kaas) - Water en Vuur (restaurant). Inschrijven noodzakelijk bij velt.zwekor@gmail.com of 056/753394. Kostprijs € 35.
INFO: Mike en Katrien velt.zwekor@gmail.com

Zondag 16 oktober

//DAG VAN DE TRAGE WEG

MEER INFO: Zie blz. 13

//PADDENSTOELENRIJKDOM IN HET STERREBOS TE RUMBEKE - MYC

MEER INFO: Zie blz. 35

//GELEIDE WANDELING MANDELHOEK - NPDB

WANNEER: 09:30 - 12:00
WAAR: Waterstraat, 8770 Ingelmunster
WAT: Geleide wandeling Mandelhoek
INFO: Hendrik Debeuf (051/31 21 62 of voorzitter@debuizerd.be)

Woensdag 19 oktober

//PADDENSTOELEN IN HET PROVINCIE-DOMEIN 'T VELD TE ARDOOIE - MYC

MEER INFO: Zie blz. 35

Zaterdag 22 oktober

//WEEKEND HOGE VENEN - VWG

WANNEER: Volledig weekend
WAAR: Parking Syntra West, Doorniksesteenweg 220, Kortrijk
WAT: We gaan genieten van de herfst op en rond de Hoge Venen. Tijdens het weekend maken we enkele mooie wandelingen door de grote verscheidenheid aan biotopen in onze Oostkantons. We logeren in een gîte in Ovilat. Kosten-delend vervoer. Geschatte prijs 50 à 75 euro/persoon, afhankelijk van het aantal deelnemers (inbegrepen avondmaal, ontbijt en lunch op zondagmiddag). Inschrijven verplicht.
INFO: Christoph Wintein (0498/74 46 60 of wintein.christoph@telenet.be)

//BRAMEN TREKKEN IN BASSEGEMBOS - NPKA

WANNEER: 09:00 - 12:00

WAAR: Bassegembos, Bassegembosstraat, Anzegem-Kaster

WAT: Iedere zaterdag in oktober trekken we bramen. We trakteren met verse soep.

INFO: Erik Cooman erik.cooman@fulladsl.be)

Zondag 23 oktober

//PADDENSTOELENWANDELING IN DE BOSSEN VAN BON SECOURS - NPVD

WANNEER: 13:00 - 19:00

WAAR: Vlaskouter 1, 8520 Kuurne

WAT: We gaan onder leiding van onze gids paddenstoelen zoeken en determineren in de bossen van Bon Secours.

INFO: Dirk Desmet (056/70 14 07 of deede.desmet@skynet.be)

Woensdag 26 oktober

//ZOEKEN NAAR PADDENSTOELEN IN HEMSRODE TE ANZEGEM - MYC

MEER INFO Zie blz. 35

Zaterdag 29 oktober

//BRAMEN TREKKEN IN BASSEGEMBOS - NPKA

WANNEER: 09:00 - 12:00

WAAR: Bassegembos, Bassegembosstraat, Anzegem-Kaster

WAT: Iedere zaterdag in oktober trekken we bramen. We trakteren met verse soep.

INFO: Erik Cooman erik.cooman@fulladsl.be)

Woensdag 2 november

//HERFSTPADDENSTOELEN IN HET GAVERDOMEIN - MYC

MEER INFO Zie blz. 35

Zondag 6 november

//HEKSENWANDELING - KINDEREN GAAN OP STAP MET EEN ECHTE HEKS - NPGS

WANNEER: 10:00 - 12:00

WAAR: Eikenstraat 131, Harelbeke

WAT: Renata neemt de kinderen en begeleiders mee op stap. Onderweg vertelt ze verhalen over bosninfen en elfjes ze leert ons een echte heksendans. Wie proefde ooit een heksenbrouwsel?

DEELNAME: € 2,00/persoon.

Vooraf inschrijven noodzakelijk
Beperkt aantal plaatsen.

INFO: Patrick De Clercq (0475/86 56 66 of gaverstreke@natuurpunt.be)

Dinsdag 8 november

//BEHEERWERKEN - NPA

WANNEER: 14:00 - 17:00

WAAR: Meersstraat 45, Avelgem

WAT: Beheerwerken op dinsdag na de middag.
"Werken" in natuurgebied en napraten tussen pot en pint.

INFO: Katrien Vandenberghe (056/ 64 62 15 of +32 472 99 16 59 of katrien.vandenberghe@gmail.com)

Zaterdag 12 november

//BEHEERWERKEN - NPA

WANNEER: 08:30 - 12:00

WAAR: Meersstraat 45, Avelgem

WAT: Samen werken in de Avelgemse Scheldemeersen en zo de natuur kansen bieden zich beter te ontwikkelen! Napraten tussen pot en pint

INFO: Katrien Vandenberghe (056/ 64 62 15 of +32 472 99 16 59 of katrien.vandenberghe@gmail.com)

Zondag 13 november

//PADDENSTOELEN - NPK

WANNEER: 09:30 - 11:34

WAAR: Doornikserijksweg (kruispunt Beerbosstraat), Bellegem

WAT: Paddenstoelen zijn mysterieuze creaturen. Plots verschijnen ze in het bos, in vele vormen en kleuren.
Bellegem

AFSPRAAK: infobord Argendaelwandeling, Doornikserijksweg (kruispunt Beerbosstraat) in Bellegem

INFO: Trees Deprest (056 / 200 510 of info@natuurpuntkortrijk.be)

Dinsdag 15 november

//VOGELS IN ONZE TUIN - NPK

WANNEER: 20:00 - 22:00

WAAR: Hellestraat 6, Marke

WAT: Tuinvogels zijn dankbare gasten. Info-avond met Johnny over tuinvogels.
i.s.m. TuinHier

INFO: Trees Deprest (056 / 200 510 of info@natuurpuntkortrijk.be)

Woensdag 16 november

//MICROSCOPIE VAN ZWAMMEN - MYC

MEER INFO Zie blz. 35

Woensdag 16 november

//TOELICHTING VOLT-ZADENLIJST VOOR SAMENAANKOOP - VOLTZ

WAAR: Stedestraat 71, Zwevegem

WANNEER: 20:00 - 22:00

WAT: Toelichting over de verschillende groenterassen die kunnen aangekocht worden (uit biologische teelt) en mogelijkheid tot ruilen van zaden.

INFO: Mike en Katrien velt.zwekor@gmail.com

Zaterdag 19 november

//NATUURWERKDAG VOOR JONG EN OUD - NPA

WANNEER: 08:30 - 12:00

WAAR: Meersstraat 45, Avelgem

WAT: Dit jaarlijks weerkerend evenement omvat een halve dag allerhande eenvoudige natuurwerken: bomen en struiken planten, hakhoutbeheer, aanleggen van houtmijten,... dit rond de Oude Schelde-arm. Ideaal om te geest te "resetten" in een groene omgeving. Ook kinderen zijn

JAN FERYN BVBA
milieucounselant

Wij helpen bedrijven die in orde willen zijn met de milieuwetgeving.

De passie voor natuur vertaalt zich in diverse opdrachten uit de natuursector.

- ▶ natuurinrichtingsplannen
- ▶ natuurvisienota's voor landschapsinrichting
- ▶ passende beoordelingen voor werken met natuurimpact
- ▶ ontwerp streekeigen groenschermen, natuureducatieve borden en teksten
- ▶ erkend MER-deskundige fauna & flora

Desselgemstraat 75 | 8540 Deerlijk
T. 056 724679 | F. 056 726486
jan@ferynjan.be | www.ferynjan.be

welkom. We sluiten af rond de middag met een drankje.

INFO: Katrien Vandenberghe (056/ 64 62 15 of +32 472 99 16 59 of katrien.vandenberghe@gmail.com)

//NATUURWERKDAG - NPZ

WANNEER: 09:00 - 12:00

WAAR: Kraaibosstraat, Moen

WAT: Natuurwerkdag

INFO: Danny Deceukelier (danny.deceukelier@telenet.be)

//BEHEERSWERKEN IN HET OUDE LEIERESERVAAT OP DE DAG VAN DE NATUUR - NPDP

WANNEER: 09:00 - 13:00

WAAR: Gentssesteweg 149, Kortrijk

WAT: Op de Dag van de Natuur zijn er beheerswerken gepland in het Oude Leiereservaat, beheerd door Natuurpunt De Vlasbek. De Vlasbek zorgt voor materiaal en catering. Iedereen welkom! Vele handen maken licht werk!

INFO: Dirk Desmet (056/70 14 07 of deede. desmet@skynet.be)

//DAG VAN DE NATUUR 'T SPOORWEG-DOMEIN - NPDB

WANNEER: 09:00 - 12:00

WAAR: Kleine Izegemstraat (centrumbrug), Ingelmunster

WAT: Maaïen, hooien, knotten wilgen. NPDB zorgt voor materiaal en catering. Iedereen welkom! Vele handen maken licht werk!

INFO: Hendrik Debeuf (051/312162 of info@debuizerd.be)

Zondag 20 november

//DAG VAN DE NATUUR 'T SPOORWEG-DOMEIN - NPDB

WANNEER: 09:00 - 16:00

WAAR: Kleine Izegemstraat (centrumbrug), Ingelmunster

WAT: Maaïen, hooien, knotten wilgen.

Over de middag is er een worsten BBQ voorzien. Graag vooraf inschrijven voor deze BBQ.

Iedereen welkom! Vele handen maken licht werk!

INFO: Hendrik Debeuf (051/312162 of info@debuizerd.be)

Zondag 27 november

//DAG VAN DE NATUUR IN LENDELEDE - DAGELIJKSE VOGELKOST - NPDPV

WANNEER: 14:00 - 18:00

WAAR: Ingang Patrijzenbos, Kuurnsestraat 64, Lendeled

WAT: We organiseren een Dag van de Natuur in het Patrijzenbos te Lendeled onder het thema: "Dagelijkse vogelkost".

INFO: Dirk Desmet (056/70 14 07 of deede. desmet@skynet.be)

Zaterdag 3 december

//OPHAALDAG MAAK HET GROENER - NK

MEER INFO: Zie blz. 5

//NACHT VAN DE EIKELMUIS - NPA

WANNEER: 20:00 - 22:00

WAAR: Doorniksesteenweg 77a, 8580 Avelgem

WAT: Hoor je gebolder op zolder? Zie je speciale nestkasten hangen met de opening naar de boomstam gericht? Waarom is het zo moeilijk om deze zeer bijzondere, fruitetende muis bij ons aan te treffen? Het verborgen leven van de eikelmuis of fruitratje, alias Zorro, wordt je haarfijn uit de doeken gedaan door de Kuurnse zoogdierspecialist Johan Staelens.

INFO: Katrien Vandenberghe (056/ 64 62 15 of +32 472 99 16 59 of katrien.vandenberghe@gmail.com)

Woensdag 7 december:

//PADDENSTOELENWEELEDE IN HET PALINGBEEKDOMEIN IN ZILLEBEKE - MYC

MEER INFO: Zie blz. 35

Donderdag 8 december

//LESSENREEKS SERRETEELT - VELTH

WANNEER: 19:30

WAAR: Provinciaal Sport en Natuurcentrum De Gavers, Eikenstraat 131, Harelbeke

WAT: De serre in de winter en voorbereidingen voor het nieuwe werkjaar door Herman De Waele.

Eerste deel van een driedelige lessenreeks. I.s.m. milieuraad Harelbeke en Provincie West-Vlaanderen. Inkom: gratis.

INFO: Inschrijven bij: hilde.cottyn@gmail.com

Vrijdag 9 december

//WIJNPROEFAVOND - FAIR TRADE EN BIO/WIJNEN - VELTZ

WAAR: Vergaderzaal Ubuntu, Blokkestraat 29 te Zwevegem (achteraanparking gemeentepunt)

WANNEER: 19:30 - 22:00

WAT: Bio en eerlijke handel gaan hand in hand: we proeven wereldwinkelen wijnen met biolabel, met toelichting door René Roelens. Vooraf inschrijven is wenselijk bij velt.zwekor@gmail.com of 056/753394

INFO: Mike en Katrien velt.zwekor@gmail.com

Zaterdag 10 december

//BEHEERWERKEN - NPA

WANNEER: 08:30 - 12:00

WAAR: Meersstraat 45, Avelgem

WAT: Samen werken in de natuur om de Avelgemse Scheldemeersen meer kans te bieden zich beter te ontwikkelen! Napraten tussen pot en pint bij de brandende kachel.

INFO: Katrien Vandenberghe (056/ 64 62 15 of +32 472 99 16 59 of katrien.vandenberghe@gmail.com)

Lidverenigingen & werkgroepen

//NATUURVERENIGINGEN

JNM AFDELING KORTRIJK

Julie Detavernier, Hoogstraat 26,
8554 Sint-Denijs Tel: 0499/43 36 15,
julke268554@hotmail.com
Rek: BE39 0010 9591 7619

NATUURPUNT DE BUIZERD VZW

Hendrik Debeuf, Bruggestraat 195,
8770 Ingelmunster, Tel: 051/31 21 62
hendrik.debeuf@telenet.be
Rek: BE58 7512 0372 3379

NATUURPUNT DE VLASBEK VZW

Jan Vanaverbeke, Kouterstraat 38,
8520 Kuurne, Tel: 056/71 34 07
Jan.Vanaverbeke@UGent.be
Rek: BE38 9799 4048 9672

NATUURPUNT WERVIK

Marc Kina, Sint-Maartensplein 7,
8940 Wervik, Tel: 0473/51 46 39

NATUURPUNT GAVERSTREKE

Yann Feryn, Desselgemstraat 75,
8540 Deerlijk, Tel: 0495/21 57 72
yann@ferynjan.be
Rek: BE12 0013 5546 7892

NATUURPUNT KORTRIJK

Trees De Prest, Maandagveld 5,
8500 Kortrijk, Tel: 056/20 05 10
cats@telenet.be
Rek: BE13 3850 5224 1839

NATUURPUNT KREKEL ANZEGEM

Griet Couvreur, Blaarloekstraat 29,
8570 Anzegem, Tel: 056/68 15 15,
griet.couvreur@scarlet.be
Rek: BE57 4621 1050 6135

NATUURPUNT WAREGEM

Peter Depodt, Aststraat 35,
8790 Waregem, Tel: 056/61 04 55
depodt@scarlet.be
Rek: BE04 5230 8062 2031

NATUURPUNT AVELGEM

Bart De Clercq, Kaphoekstraat 12,
8580 Avelgem, Tel: 056/71 10 21
dcbart@hotmail.com
Rek: BE31 7775 9651 8855

NATUURPUNT WEVELGEM-MENEN

Jozef Bousse, Moeskroenstraat 368,
8930 Mene Tel: 0476/47 78 31
jozefbousse@natuurpuntwevelgem-menen.be
Rek: BE27 7380 3844 6273

NATUURPUNT ZWEVEGEM

Eddy Loosveldt, Lindelos 2,
8551 Heestert, Tel: 056/64 50 07
eddyloosveldt@gmail.com
Rek: BE72 9731 1343 0016

VELT HARELBEKE-KUURNE-WAREGEM

Robert Schouttens, Wijdhoegstraat 128,
8530 Harelbeke, Tel: 056/71 86 12
robert.schouttens@telenet.be

VELT WEVELGEM-MENEN

Wilfried Samaey, Neuvillestraat 34,
8930 Rekkem, 056/41 23 55
wsamaey@edpnet.be

VELT ZWEVEGEM-KORTRIJK

Martin Raepsaet, Oude Bellegemstraat 89,
8550 Zwevegem, Tel: 056/75 77 56
martin.raepsaet@skynet.be

//THEMATISCHE WERKGROEPEN

AMFIBIEËNWERKGROEP 'HYLA'

Maria Desloovere, Torrestraat 137,
8560 Wevelgem, Tel: 0477/75 58 52
hylo@natuurkoepel.be
Rek: BE37 7330 5637 6228

WERKGROEP GEOLOGIE EN LANDSCHAP

Erwin Decoene, G. Gezellestraat 15,
8560 Wevelgem, Tel: 056/41 68 22
erwind@telenet.be

INSECTENWERKGROEP

Roeland Libeer, Kleine Bissegemstraat 6,
8560 Wevelgem, Tel: 056/42 69 60
roeland.libeer@pandora.be
Rek: BE93 7785 9660 9467

BIJENWERKGROEP

Secretariaat: Natuurkoepel vzw,
Watermolenstraat 69B, 8500 Kortrijk,
Tel: 056/36 28 04
bijenwerkgroep@natuurkoepel.be

SOLSUFFIT VZW

Kristina Naeyaert, Normandiëstraat 178,
8560 Wevelgem, Tel: 056/40 19 79
info@solsuffit.be
Rek: BE32 0688 9963 3702

PADDENSTOELENWERKGROEP 'MYCOLOGIA'

Christine Hanssens, Jan Breydellaan 94,
8500 Kortrijk, Tel: 056/21 23 13
christine.hanssens@gmail.com
Rek: BE13 7380 1066 2039

PLANTENWERKGROEP

Piet Missaen, Wielewaallaan 23,
8500 Kortrijk, Tel: 056/20 51 77
piet.missaen@pandora.be
Rek: BE15 9790 7934 8530

VOGELWERKGROEP

Luc Vandeghinste, Wolvenstraat 4,
8500 Kortrijk, Tel: 0498/90 92 90
Rek: BE50 7380 0311 3318

ZOOGDIERTENWERKGROEP ZWVL

Johan Staelens, Watervang 2, 8520 Kuurne, Tel: 056/71 62 39, johanstaelens@telenet.be
Rek: BE68 7380 0272 6934

WERKGROEP TRAGE WEGEN

Secretariaat: Natuurkoepel vzw,
Watermolenstraat 69B, 8500 Kortrijk,
Tel: 056/36 28 04
tragewegen@natuurkoepel.be

STEENUILENWERKGROEP

Ludo Braeckman, Stedemansakker 1,
8800 Roesselaere, Tel: 051/24 47 46
steenuiilenwerkgroep@natuurkoepel.be

natuur.koepel
zuid-west-vlaanderen
vzw

Schakel over op de brandstof van de toekomst : kies voor pellets.

ÖkoFEN Belgium

Kattestraat 81, B-8520 Kuurne
Tel.: +32 (0) 56 / 72 36 30
info@okofen.be | okofen.be

colofon

KLIMOP:

Kwartaal tijdschrift van Natuurkoepel vzw
26ste jaargang nr 4, september - december 2016

NATUUR.KOEPEL VZW:

is een samenwerkingsverband tussen natuur-
verenigingen in Zuid-West-Vlaanderen.

e-mail info@natuurkoepel.be
website www.natuurkoepel.be
rekeningnr. BE45 7755 7540 1189
BTW 0451156502

SECRETARIAAT:

Watermolenstraat 69B, 8500 Kortrijk
contact: Hans Vermeersch
Beleids- en verenigingsmedewerker
e-mail hans@natuurkoepel.be
tel 056/36 28 04
gsm 0487/64 45 85
open Van maandag t.e.m donderdag van
9u-12u en van 13u-16u.
Vrijdag bereikbaar via gsm.

MAATSCHAPPELIJKE ZETEL:

Normandiëstraat 178, 8560 Wevelgem
contact: Kristina Naeyaert, voorzitter
tel 056/40 19 79
e-mail kristina@natuurkoepel.be

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER:

Emmanuel Desmet, Watermolenstraat 69B, 8500
Kortrijk, gsm 0499/19 89 49
emmanuel@natuurkoepel.be

LEDENADMINISTRATIE:

Freddy Deckers, Jan Breydellaan 94,
8500 Kortrijk, tel 056/21 23 13
leden@natuurkoepel.be

PUBLICITEITSVERANTWOORDELIJKE:

Hans Vermeersch

OPLAGE:

5400 exemplaren

DRUK:

Drukta NV, Walle 109, 8500 Kortrijk,
056/234567, info@drukta.be

EINDREDACTIE EN VORMGEVING:

Emmanuel Desmet, Goethalslaan 16
8501 Heule, 0499/19 89 49
Mira.Feryn@feryn.be

FOTO'S:

Siegfried Desmet, Kristina Naeyaert, Inge Vande-
velde, Griet Santy, Patrick De Clercq, Geert Taelman,
Emmanuel Desmet, Free Claerbout, Dirk Desmet,
Dirk Libbrecht, Luc Clarysse, Francis Pattyn, Ignaas
Robbe, Christoph Wintin, Marie-Christine Depuydt,
Luc Dutranoit, Christine Hanssens, Roeland Libeer,
Erik Cooman, Geopunt, archief Leon Defraeye –
Deerlijk, Pierre Deryckere

REDACTIE:

klimop@natuurkoepel.be
Claudine Decocker, Virginie De Coene, Els Deprez, Em-
manuel Desmet, Matthias Depoorter, Yann
Feryn, Dirk Libbrecht, Kristina Naeyaert,
Maarten Tavernier, Hans Vermeersch, Mira
Feryn, Thijs Calu, Piet Missiaen, Luc Capelle,
Herman Nachtergaele

DEADLINE:

Artikels voor de volgende klimop moeten uiterlijk op
de redactie zijn op 1 december 2016. Het volgende
nummer verschijnt begin januari 2016.

ARTIKEL:

De auteurs dragen de volle verantwoordelijkheid voor
de inhoud van hun teksten. De redactie heeft het
recht de artikels in te korten. Overname van teksten
en illustraties mag mits toelating van de redactie
en bronvermelding. Artikels, foto's, tekeningen en
ideeën zijn steeds welkom op het redactieadres.
Teksten liefst aanleveren op elektronische wijze. Foto's,
tekeningen en grafieken zet je niet tussen de tekst
maar lever je er als apart bestand bij. Ingescande
foto's hebben bij voorkeur een resolutie van 300 dpi.

LID WORDEN:

Lid worden van Natuurkoepel vzw en Klimop
ontvangen, kan door zich aan te sluiten bij één onze
lidverenigingen. Bij Natuurpunt krijg je automa-
tisch Klimop, andere verenigingen voorzien een
combiformule.

NATUURPUNT:

Is dé vereniging voor natuur en landschap in Vlaan-
deren. Als lid van een afdeling van Natuurpunt die
aangesloten is bij Natuurkoepel vzw, krijg je Klimop
vier keer per jaar gratis in je bus.
Lid worden van Natuurpunt vzw kost 27€ per jaar,
te storten op rekeningnummer BE17 2300 0442
3321. Of je kunt je de rompslomp besparen én met-
een ook de administratieve kosten voor Natuurpunt
beperken door een domiciliëringsoverdracht in te vullen
via www.natuurpunt.be > lid worden.
Alle nieuws, activiteiten en aankondigingen van Na-
tuurkoepel heet van de naald? Volg Natuurkoepel op
Facebook en Twitter en kom alles als eerste te
weten! Voor Facebook ga je naar <http://www.facebook.com/Natuurkoepel> en klik je
op 'vind ik leuk'. Voor Twitter ga je naar <http://www.twitter.com/Natuurkoepel> en klik je
op 'volgen'.

DRUKPROCES:

Het drukken van Klimop verloopt 100%
isopropylalcoholvrij, met biologische inkt en
chemie-vrije drukvormvervaardiging op 100%
gerecycleerd papier.

LEDEN WERVEN LEDEN

OP NAAR DE 100.000

Natuurpunt wil dit jaar de kaap van 100.000 leden halen. Een fantastisch getal, dat boekdelen spreekt over het draagvlak voor meer natuur in Vlaanderen. Ook in Zuid-West-Vlaanderen werd afgelopen zomer hard gewerkt om de 'Natuur van biele oes' zichtbaar te maken en zoveel mogelijk mensen te overtuigen om lid te worden. Begin 2016 hadden we ongeveer 4100 leden in de regio en wie weet halen we eind 2016 wel 5000 leden.

Om iedereen de komende maanden nog wat extra aan te moedigen organiseren we dit najaar een 'leden werven leden' wedstrijd. We verloten twee cadeaubonnen van 50 euro voor de Natuur.winkel onder ieder lid dat tussen 1 oktober 2016 en het einde van het jaar één of meerdere leden maakt. Elk gemaakt lid zal meetellen voor één wedstrijdlotje, dus hoe meer leden je werft, hoe meer kans om te winnen!

Heb je ook een buurman, nichtje, collega of kennis die net als jij geeft om de natuur, die ook achter natuurbescherming staat en die nog geen lid is van Natuurpunt? Overtuig hen en vul het online inschrijvingsformulier in op www.natuurpunt.be/pagina/leden-werven-leden

